

OBSAH

1 SLOVO PŘEDSEDY ÚOHS JOSEFA BEDNÁŘE

2 LEGISLATIVNÍ ČINNOST

3 APLIKACE ZÁKONA V OBLASTI ANTITRUSTU A FÚZÍ

3.1 DOHODY OMEZUJÍCÍ SOUTĚŽ

3.2 ZNEUŽITÍ DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ

3.3 SPOJOVÁNÍ PODNIKŮ SOUTĚŽITELŮ

3.4 ROZKLADOVÉ ŘÍZENÍ

4 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

5 VEŘEJNÁ PODPORA

6 SOUTĚŽNÍ ADVOKACIE

7 ŽALOBY PROTI ROZHODNUTÍM ÚŘADU

8 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

9 INFORMAČNÍ ČINNOST ÚŘADU

10 UDÁLOST ROKU

VÝROČNÍ zpráva **2001**

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

1 SLOVO PŘEDSEDY ÚOHS JOSEFA BEDNÁŘE

Soutěžní politika v České republice si připomněla v minulém roce deset let své existence. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v současné době zabezpečuje výkon státní správy v oblasti hospodářské soutěže, zadávání veřejných zakázek a veřejné podpory.

V oblasti hospodářské soutěže nabyt účinnosti k 1. červenci 2001 nový zákon, který posouvá českou legislativu do roviny plně slučitelnosti s právem Evropské unie. Podobně jako v minulých letech, také v loňském roce byla činnost Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže zaměřena převážně na plnění úkolů, které pro něj vyplývají ze závazků České republiky obsažených v Evropské dohodě, zejména v oblasti dohledu nad státní pomocí. V tomto smyslu je velkým povzbuzením, ale i závazkem pro další práci pozitivní hodnocení nového zákona o ochraně hospodářské soutěže ze strany Evropské komise.

Evropská komise v loňském roce kladně hodnotila také rozhodovací činnost Úřadu. ÚOHS se zaměřil na posuzování dopadů z koncentrací a chování soutěžitelů na těch trzích, které mají dopady na širokou veřejnost. Jednalo se o případy, které Úřad posuzoval s cílem zachování a podpory fungování efektivní hospodářské soutěže a se záměrem zabránit pokračování protisoutěžních praktik, přičemž vždy bral v úvahu zájmy spotřebitelů. Úřad tak například posuzoval dopady z koncentrace v odvětví potravinářském, na trhu minerálních vod či odstraňoval působení protisoutěžních praktik na dynamicky se rozvíjejícím trhu mobilní telefonie. V tomto případě společnosti, které byly účastníky řízení, již v jeho průběhu podnikly částečné kroky ke sjednání nápravy, což mělo pozitivní dopad na konečného spotřebitele. Úřad zintensivnil vlastní kontrolní činnost zejména pak v oblasti veřejných zakázek za účelem eliminace protizákonných postupů ze strany zadavatelů. Za účelem odstranění důsledků závažných protisoutěžních praktik, jako jsou zejména kartelové dohody, vypracoval Úřad leniency program, s kterým prostřednictvím médií seznámil jak podniky, tak i veřejnost. V případě, kdy bylo prokázáno závažné porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže a zákona o zadávání veřejných zakázek ÚOHS uplatňoval ve srovnání s předchozími roky vyšší sankce.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v uplynulém roce rozšířil své mezinárodní aktivity. Loni v červnu například proběhl v Brně seminář ve spolupráci s dánským a italským soutěžním úřadem, jehož předmětem byla problematika šetření kartelových dohod a výměna zkušeností z vyšetřovací praxe zúčastněných antimonopolních úřadů. Úřad se v roce 2001 jako jeden z prvních zapojil do aktivit v rámci projektu ICN (International Competition Network), který představuje neformální spolupráci všech významných soutěžních úřadů. Rovněž spolupráce uvnitř WTO (Světové obchodní organizace) v oblasti hospodářské soutěže nabývá v posledním období většího významu, než v minulosti. V únoru loňského roku Úřad úspěšně obhájil svoji činnost na zasedání Výboru pro soutěžní právo a politiku OECD v Paříži, kde tento výbor projednával činnost českého antimonopolního úřadu v souvislosti se stavem soutěžního prostředí v ČR jakožto součásti regulatorní reformy.

Přestože se soutěž stává stále více globální záležitostí, má být soutěžní politika v Evropské unii postupně decentralizována, aby byla blíže k podnikatelům a občanům. Také Úřad pro ochranu hospodářské soutěže klade velký důraz na spolupráci s občany. Jejich důvěra v práci a schopnosti Úřadu se projevuje ve velkém množství dotazů, žádostí, ale i podnětů pro zahájení řízení, které jsou mu zasilány.

Také proto bude v budoucnu Úřad maximální měrou usilovat o to, aby si tuto důvěru občanů udržel, a aby nadále co nejlépe hájil zájmy konečného spotřebitele.

Jiří Bubenáček

2 Legislativní činnost

Činnost Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže byla v roce 2001 věnována především splnění úkolů, které pro něj vyplývají ze závazků České republiky obsažených v Evropské dohodě. Značné úsilí bylo věnováno **legislativní činnosti**. V roce 2001 Úřad v oblasti ochrany hospodářské soutěže vypracoval řadu legislativních návrhů. Nejdůležitějším právním předpisem, který byl vypracován na základě usnesení vlády byl **nový zákon o ochraně hospodářské soutěže**.

Úřad také zpracoval Program o podmínkách aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut ze zakázaných dohod narušujících soutěž – **leniency program**, který byl oficiálně prezentován předsedou Úřadu Josefem Bednářem 3. července 2001. Mírnější režim při ukládání pokut lze aplikovat na soutěžitele, který poskytne jako první veškeré relevantní informace o existenci dohody narušující soutěž, o které Úřad neměl do té doby povědomí anebo byl o dohodě informován, ale nemohl získat dostačující množství spolehlivých důkazů z jiných zdrojů, aby mohl ve správním řízení prokázat existenci předpokládané kartelové dohody. Přijetím a aplikací **leniency programu** se český antimonopolní úřad stal 7. soutěžním úřadem světa, které takový program aplikuje. (Jedná se o USA, Kanadu, Velkou Británii, Německo, Jižní Koreu a Evropskou komisi). **Leniency program je dalším účinným nástrojem v boji proti kartelovým dohodám.**

Za účelem dosažení mezinárodní transparentnosti při posuzování **veřejných podpor** ÚOHS zajistil přeložení jednotlivých evropských předpisů a zpracoval metodické pokyny pro každou z oblastí veřejných podpor. Úřad rovněž **navrhl ve spolupráci s ostatními resorty regionální mapy** pro veřejnou podporu pro rok 2001 a pro období let 2002 – 2006 s ohledem na ekonomickou vyspělost jednotlivých regionů.

V oblasti **dohledu nad zadáváním veřejných zakázek** byl v minulém roce spolu s Ministerstvem pro místní rozvoj předložen do Legislativní rady Vlády ČR **návrh nového zákona o zadávání veřejných zakázek a dohledu nad jeho zadáváním**, který podle názoru předkladatele byl plně slučitelný s právem Evropského společenství, a který měl zjednodušit zadávací proces.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže stále ve větší míře používá podpůrně ve svých rozhodnutích poznatky z rozhodovací praxe Evropské komise a Evropského soudního dvora. V uplynulém roce Úřad nadále prováděl **aktivní dozor nad plněním podmínek**, uložených ve vydaných rozhodnutích.

NÁVRHY NOVÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ V PŮSOBNOSTI ÚŘADU A JEJICH PŘÍZPŮBOVÁNÍ PRÁVU ES

V roce 2001 Úřad v oblasti ochrany hospodářské soutěže vypracoval řadu legislativních návrhů. Nejdůležitějším právním předpisem, který byl vypracován byl nový zákon o ochraně hospodářské soutěže (zákon), který byl publikován ve Sbírce zákonů pod č. 143/2001 Sb. a nabyl účinnosti ke dni 1.7.2001. V návaznosti na tento nový zákon Úřad dále vypracoval osm vyhlášek o povolení obecných (blokových) výjimek ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst.1 zákona.

K vydání vyhlášek o povolení obecných výjimek ze zákazu dohod narušujících soutěž došlo na základě zmocnění obsaženého v ustanovení § 26 odst.1 zákona. Úřad rovněž vypracoval další vyhlášku, kterou se stanoví podrobnosti o náležitostech návrhu na povolení spojení soutěžitelů, která byla publikována pod č. 68/2001 Sb. Tato vyhláška byla vydána na základě zákonného zmocnění obsaženého v § 26 odst. 4 zákona.

OBLAST OCHRANY HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

NOVÝ ZÁKON O OCHRANĚ HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Vzhledem k nutnosti dosáhnout slučitelnosti zákona se soutěžním právem Evropských společenství, a to ve všech oblastech veřejného soutěžního práva, doznal nový zákon celou řadu významných změn. V důsledku provedení těchto změn se podařilo tohoto cíle dosáhnout a vytvořit tak moderní právní normu, která nejen splňuje požadavek její slučitelnosti se soutěžním právem ES, ale která umožní reagovat na aktuální potřebu zachování efektivní hospodářské soutěže a uplatňovat základní a nezbytné principy. Ty jsou aplikovány Evropskou komisí i antimonopolními úřady členských států EU. Návrh zákona byl **konzultován s Výborem pro evropskou integraci Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR**, který konstatoval jeho **plný soulad s právem Evropských společenství**, i s předními českými i zahraničními odborníky v oblasti soutěžního práva. Plná slučitelnost byla potvrzena i ve stanovisku odboru kompatibility Úřadu vlády. Současně s předáním návrhu zákona vládě byl návrh zaslán k posouzení také Evropské komisi, která rovněž ocenila vysoký stupeň slučitelnosti zákona s právní úpravou Evropských společenství.

- Již vymezení věcné působnosti **zákona je mnohem přesnější** než tomu bylo v zákoně předcházejícím, neboť pod společnou legislativní zkratku „narušení“ hospodářské soutěže se zahrnuje vyloučení, omezení, jiné narušení a rovněž pouhé ohrožení hospodářské soutěže. Z hlediska protiprávnosti je přitom nerozhodné o jakou formu narušení soutěže se jedná. Zákon poprvé upravuje způsob aplikace soutěžních pravidel na soutěžitele, kteří poskytují služby obecného hospodářského významu. Na tyto soutěžitele se zákon vztahuje s výjimkou případů, pokud jeho aplikaci neznemožní právě plnění zvláštních úkolů, které byly těmto subjektům svěřeny.
- Zákon vymezuje odlišně i osobní působnost. Za soutěžitele mohou být považovány nejen subjekty, ale i nonsubjekty. Účastníky hospodářské soutěže, tedy soutěžiteli, mohou být nejen fyzické a právnické osoby, **ale i sdružení těchto osob** bez ohledu na to, zda jde o sdružení s právní subjektivitou nebo bez ní. Podmínkou přiznání statutu soutěžitele je však vždy možnost svou činností soutěž alespoň ovlivňovat. Takto vymezená osobní působnost detailněji stanovuje, které subjekty lze rozumět pod pojmem soutěžitel.
- V oblasti dohod narušujících soutěž spočívá hlavní změna v upuštění od dosavadního principu schvalování nezakázaných a platných dohod jen za účelem nabytí jejich účinnosti (§ 3 odst.4 a 5 zrušeného zákona o ochraně hospodářské soutěže). Toto ustanovení ztratilo svůj praktický význam a zákon tedy vychází shodně jako soutěžní právo ES z **obecného zákazu dohod narušujících soutěž**. Dohoda je tedy buď zakázaná nebo nikoliv, přičemž ze zákazu lze povolit individuální výjimku ve správním řízení, nebo výjimku obecnou na základě příslušné vyhlášky Úřadu.
- Další velmi důležitou změnu v oblasti dohod představuje nová úprava **pravidla de minimis**, které je aplikováno odlišně pro dohody horizontální a odlišně pro dohody vertikální, které nemají na soutěž citlivý dopad a tudíž nepodléhají zákazu dohod narušujících soutěž. Zákon současně vymezuje, kdy nebude pravidlo de minimis aplikováno.
- Novým institutem zavedeným zákonem je **tzv. negativní atest**. V případě, že si soutěžitelé nejsou jisti, zda dohoda, kterou hodlají uzavřít nepodléhá zákazu podle § 3 odst.1 zákona, mohou podat návrh na určení, zda se jedná o zakázanou dohodu či nikoliv. Tento institut je upraven i v oblasti zneužívání dominantního postavení.

- K zásadní změně došlo rovněž v úpravě kritérií pro povolení individuální výjimky. Kritérium veřejného zájmu již není v jejich výčtu výslovně uvedeno a namísto něj **zákon zavádí výhradně soutěžní kritéria**.
- Nově jsou stanoveny taxativním způsobem náležitosti návrhu a povolení výjimky. V zájmu zvýšení právní jistoty a zajištění rovného postavení účastníků řízení o povolení výjimky je v zákoně rovněž zakotveno pravidlo, podle něhož pokud Úřad nerozhodne ve stanovené lhůtě, platí domněnka, že individuální výjimka byla povolena na dobu požadovanou návrhovatelem (nejdéle však na dva roky).
- K významným změnám došlo v úpravě dominantního postavení a jeho zneužívání. **Dominantní postavení je založeno na principu tržní síly soutěžitelů**, která je souhrnem více kritérií než pouze výše tržního podílu.
- Naopak nově je v zákoně uveden do českého soutěžního práva **institut kolektivní (společné) dominance** několika subjektů. Tento institut není ani v evropské právní praxi jednoznačně vymezen, avšak jeho atributy lze charakterizovat např. na základě judikatury Evropského soudního dvora. Uvedený pojem v sobě nezahrnuje žádný prvek shody, kooperace nebo jiné formy konsensu. Pod společnou dominanci však lze zahrnout situaci, kdy několik silných soutěžitelů na trhu, kteří (aniž by mezi nimi existovala jakákoliv forma konsensu) namísto vzájemného konkurenčního boje směřují své konkurenční chování proti třetím subjektům, kteří by mohli vstoupit na trh nebo podobné chování proti spotřebitelům.
- Nejvýznamnější změny byly provedeny v právní úpravě spojování soutěžitelů. Nově je upravena **definice spojení a vychází přitom z § 69 obchodního zákoníku**. Rozhodujícím kritériem pro posouzení, zda se jedná o spojení je samostatnost spojujících se soutěžitelů v působení na trhu.
- Zcela odlišně od dříve platného pojetí zákon zavedl **výši obrátu jako kritérium pro určení, zda dané spojení podléhá povolení** Úřadu nebo ne. Zákon přitom vychází z principu, že povolení podléhají pouze ta spojení, která mohou podstatným způsobem dopadat na efektivní fungování hospodářské soutěže.
- K dalším důležitým změnám došlo i v oblasti řízení o povolení spojení zejména **zavedením lhůt, ve kterých je Úřad povinen vydat rozhodnutí o spojení**. Úprava těchto lhůt přispívá k zajištění právní jistoty soutěžitelů. Nově je dále upraven zákaz soutěžitelům uskutečňovat spojení před právní mocí rozhodnutí Úřadu o povolení spojení, přičemž zákon upravuje i výjimky z tohoto principu.
- V oblasti ukládání pokut došlo k důležité změně, když byla vypuštěna jednorozhodná subjektivní lhůta pro uložení pokuty.
- Zákon obsahuje rovněž novou **povinnost Úřadu vést kartelový rejstřík** (rejstřík dohod), z jejichž zákazu povolil, prodloužil nebo zrušil výjimku, nebo u nichž určil, že dohoda podléhá zákazu. Veřejná povaha kartelového rejstříku přispěje k transparentnosti činnosti Úřadu i soutěžního prostředí na daném trhu.

BLOKOVÉ VÝJIMKY

Antimonopolní úřad přijal celý systém obecných výjimek aplikovaných v rámci EU. Celkem došlo k vydání osmi vyhlášek o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž:

- Vyhláška Úřadu č. 198/2001 Sb. o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst.1 zákona **pro určité druhy vertikálních dohod**
- Vyhláška Úřadu č.199/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona **pro určité druhy dohod o výzkumu a vývoji**
- Vyhláška Úřadu č. 200/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1 zákona, **pro určité druhy dohod o poskytování technologií**
- Vyhláška Úřadu č. 201/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona **pro určité druhy dohod o specializaci**
- Vyhláška Úřadu č. 202/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona **pro určité druhy dohod v oblasti pojišťovnictví**
- Vyhláška Úřadu č. 203/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona **pro určité druhy dohod týkajících se konzultací o cenách v osobní letecké dopravě a přidělování volného letištního času**
- Vyhláška Úřadu č. 204/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona **pro určité druhy dohod o distribuci a servisu motorových vozidel**
- Vyhláška Úřadu č. 205/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst.1 zákona **pro určité druhy dohod v oblasti drážní, silniční a vnitrozemské vodní dopravy**

Přijetí výjimek povede ke zvýšení právní jistoty soutěžitelů a současně i ke snížení administrativní zátěže Úřadu, který se bude moci věnovat závažnějším narušením hospodářské soutěže.

VYHLÁŠKA ÚŘADU, KTEROU SE STANOVÍ PODROBNOSTI O NÁLEŽITOSTECH NÁVRHU NA POVOLENÍ SPOJENÍ SOUTĚŽITELŮ

Uvedená vyhláška je prováděcím předpisem zákona č.143/2001 o ochraně hospodářské soutěže. Vydání této vyhlášky bylo nezbytné zejména pro zajištění realizace povinnosti podání řádného návrhu na povolení spojení a právní jistoty soutěžitelů. Vyhláška přehledným a transparentním způsobem vymezuje, jaké doklady a další náležitosti musí návrh mít, aby jej bylo možno považovat za právně bezvadný. Nedílnou součástí vyhlášky je dotazník, který obsahuje podrobné informace o zamýšleném spojení.

OBLAST ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

NOVELY ZÁKONA O ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

V roce 2001 byl zákon o zadávání veřejných zakázek poprvé novelizován zákonem č. 39/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, a o změně některých dalších zákonů. Zákon č. 39/2001 Sb., který nabyl účinnosti dne 25.1.2001, zařadil mezi zadavatele veřejných zakázek Českou televizi a Český rozhlas. Dne 3.4.2001 Parlament České republiky schválil poslanecký návrh novely zákona o zadávání veřejných zakázek, která byla dne 26.4.2001 publikována ve Sbírce zákonů pod č. 142/2001 Sb., a která nabyla účinnosti téhož dne, tj. 26. dubna 2001. Uvedenou poslední novelou byly z řad zadavatelů veřejných zakázek vyjmuti provozovatelé veřejných telekomunikačních sítí nebo provozovatelé telekomunikačních služeb, a dále společnosti provádějící těžbu ropy, plynu, uhlí nebo jiných paliv. Novela rovněž změnila (navýšila) limity peněžitých závazků bez daně z přidané hodnoty u jednotlivých způsobů zadání veřejných zakázek, které jsou jedním z rozhodujících faktorů při volbě způsobu zadání veřejné zakázky.

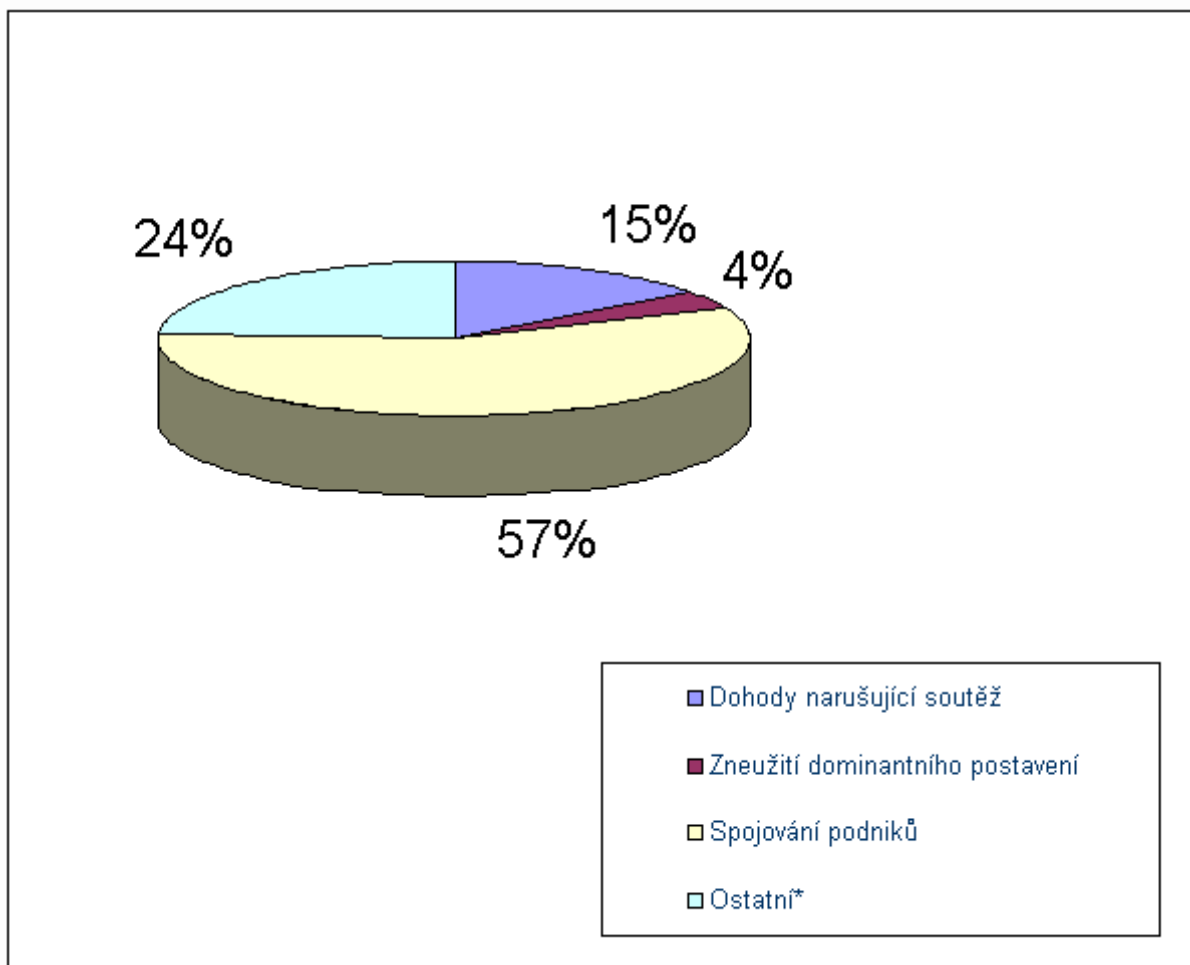
STAV PŘÍPRAVY NOVÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

Návrh nového zákona o zadávání veřejných zakázek a o výkonu dohledu, který byl po schválení vládou předložen k projednání Parlamentu České republiky, Poslanecká sněmovna PČR vrátila Ministerstvu pro místní rozvoj (MMR) k přepracování. Z tohoto důvodu usnesení Vlády České republiky ze dne 19. prosince 2001 č. 1355 o Plánu legislativních prací vlády na rok 2002 obsahuje legislativní úkol, podle kterého má MMR předložit Vládě v září tohoto roku nový návrh zákona o zadávání veřejných zakázek. Při zpracování a projednávání tohoto návrhu bude Úřad i nadále prosazovat soutěžní principy, aby byla zajištěna co nejvyšší efektivita vynakládaných veřejných prostředků při zadávání veřejných zakázek. Dle dosavadní aplikační praxe se jeví žádoucí, aby byly uplatněny v maximální míře soutěžní principy a naopak výjimky jen ve velmi omezené a zákonem definované míře, a aby byla současně zvažena možnost právní odpovědnosti konkrétních fyzických osob.

3 aplikace zákona v oblasti antitrustu a fúzí

Statistika pro rok 2001

V roce 2001 Úřad obdržel 464 podnětů, zahájil 244 správních řízení a uložil pokuty ve výši 67.520.000 Kč.

* případy, které byly zastaveny, přerušeny nebo byla uložena procesní pokuta ve správním řízení

3.1 Dohody omezující soutěž

- V roce 2001 poklesl počet dohod o francíze oproti roku 2000 z 10 na 7 (pro srovnání – v roce 1999 bylo 19 správních řízení).
- Došlo k **mírnému nárůstu v počtu správních řízení týkajících se horizontálních a vertikálních dohod**, a to zejména u vertikálních dohod o výhradním nákupu a prodeji.
- V roce 2001 Úřad zaznamenal zvýšený počet případů **zavazování maloobchodních prodejců k dodržování doporučených cen v rámci obchodních sítí**.
- Úřad jako sedmý antimonopolní úřad na světě (po EK, USA, Kanadě, SRN, Anglii a Koreji) zavedl s účinností od 1.7.2001 Program o podmínkách aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut podle § 22 zákona č.143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže u zakázaných dohod narušujících soutěž.

VYBRANÉ PŘÍPADY

Dohoda o ceně mezi dodavatelem léčivého přípravku Lipostat 30x20 mg a velkoobchodním distributorem léčivých přípravků

Společnost **BristolMyers Squibb** spol. s r.o., dodavatel léčivého přípravku Lipostat 30 x 20 mg na tuzemský trh, uzavřel s velkoobchodním distributorem léčivých přípravků **PHOENIX** lékárenský velkoobchod, a.s. **dohodu o ceně** (resp. složce ceny) tohoto přípravku, dle které se velkoobchodní distributor zavázal neúčtovat svou obchodní přírážku za výkony velkoobchodu při prodeji léčivého přípravku Lipostat 30 x 20 mg do vybraných lékáren. Uvedená dohoda je zakázanou a neplatnou dohodou o ceně zboží pro jeho další prodej dle § 3 odst. 1 zákona a ve smyslu § 3 odst. 2 písm. a) zákona, která narušila hospodářskou soutěž na relevantním trhu léčivých přípravků označovaných jako statiny. Úřad v rozhodnutí plnění uvedené dohody zakázal a oběma účastníkům řízení uložil za porušení zákona pokutu v diferencované výši **850 000,- Kč a 600 000,- Kč**.

Dohody o přímém určení ceny zboží pro prodej maloobchodním odběratelům uzavřené mezi společností GILLETTE CZECH, s.r.o. a velkoobchodními prodejci

Společnost GILLETTE CZECH, s.r.o. uzavřela ve smlouvách uzavíraných v roce 1998 a 1999 s velkoobchodními prodejci - odběrateli zboží značky Gillette (včetně zboží značky Astra), Oral-B a Duracel dohodu, dle níž se **odběratelé zavazovali dodržovat doporučené ceny pro maloobchodní prodejce** podle ceníku společnosti Gillette Czech, s.r.o. Tuto dohodu kvalifikoval Úřad jako zakázanou a neplatnou dohodu o přímém určení ceny zboží pro prodej maloobchodním odběratelům ve smyslu § 3 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně hospodářské soutěže, která v letech 1998 a 1999 vedla k narušení hospodářské soutěže na trhu výrobků pro mokré holení, na trhu prostředků pro mechanické čištění chrupu a na trhu kosmetických přípravků před, při a po holení. Za porušení zákazu uvedeného v § 3 odst. 1 zákona uložil úřad společnosti GILLETTE CZECH, s.r.o. pokutu ve výši **800 000,- Kč**.

Rozhodnutí sdružení podnikatelů - Komory veterinárních lékařů ČR o minimální ceně za posouzení RTG snímků kyčelních kloubů psů na dysplazii kyčelního kloubu (DKK)

Komora veterinárních lékařů ČR porušila ustanovení § 3 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže tím, že Klub posuzovatelů DKK a DKL, který je její organizační součástí jako specializovaný orgán v oboru ortopedie, rozhodl opakovaně na svých schůzích o **stanovení minimální ceny** za posouzení RTG snímku kyčelních kloubů na DKK psů ve výši 350,- Kč. Rozhodnutí o stanovení minimální ceny za uvedenou službu Úřad kvalifikoval jako zakázané a neplatné rozhodnutí sdružení podnikatelů, které na trhu posuzování RTG snímků na DKK psů v ČR vedlo k narušení hospodářské soutěže mezi poskytovateli této služby. Za porušení zákazu uvedeného v § 3 odst. 1 zákona Úřad uložil sdružení podnikatelů pokutu ve výši **200 000,-Kč**. Současně bylo Komoře veterinárních lékařů ČR uloženo, aby rozhodnutí Klubu posuzovatelů DKK a DKL o stanovení minimální ceny za uvedenou službu zrušila a o **důvodech zrušení informovala všechny své členy**. Po nabytí právní moci rozhodnutí Komora uložené nápravné opatření splnila a své členy informovala o důvodech zrušení výše uvedeného rozhodnutí prostřednictvím svého profesního časopisu.

Zakázaná dohoda při stanovování prodejních cen inseminačních dávek plemenných býků pro odběratele

Porušení § 3 odst. 1 zákona se dopustilo osm horizontálních konkurentů působících v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat tím, že **jednalo ve vzájemné shodě při**

stanovování prodejních cen inseminačních dávek plemenných býků pro své odběratele – chovatele skotu. K naplnění jednání ve vzájemné shodě došlo tím, že se navzájem předem informovali o výši svých prodejních cen inseminačních dávek plemenných býků, jakož i o jejich budoucích změnách a realizovali společný záměr neprodávat tyto dávky za ceny nižší, nežli je cena stanovená vlastníkem plemenného býka a tento záměr následně na trhu inseminačních dávek plemenných býků také dodržovali. V rámci správního řízení bylo dále prokázáno, že tři z uvedených konkurentů **uzavřeli mezi sebou i písemnou dohodu** o záměru neprodávat inseminační dávky plemenného skotu za ceny nižší, nežli je cena stanovená vlastníkem býka, čímž současně porušili § 3 odst. 1 zákona uzavřením zakázané dohody o cenách ve smyslu § 3 odst. 2 písm. a) téhož zákona. Shora uvedeným jednáním účastníků řízení došlo k narušení hospodářské soutěže na trhu inseminačních dávek plemenného skotu. Proti dalšímu účastníku řízení Úřad správní řízení zastavil, neboť na základě zjištěných skutečností ve správním řízení (vlastnických a personálních vztahů) dospěl k závěru, že není konkurentem vůči ostatním účastníkům řízení a nemohl být tedy subjektem porušení § 3 odst. 1 zákona.

Za porušení zákona Úřad osmi účastníkům řízení uložil pokutu v diferencované výši jednomu **270 000,- Kč**, šesti účastníkům řízení po **300 000,- Kč** a jednomu **500 000,- Kč**.

3.2 ZNEUŽITÍ DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ

Ve věci zneužití dominantního postavení se jednalo o významné případy s dopadem na velký počet spotřebitelů, kde byly uloženy jedny z nejvyšších pokud za dobu působení Úřadu. Dvě z rozhodnutí se týkala uplatňování rozdílných podmínek (Eurotel Praha, RadioMobil). V těchto případech byla účastníkům uložena prvoinstanční pokuta v souhrnné výši **63 mil. Kč**.

Při svém rozhodování Úřad použil jako podpůrný právní názor některá rozhodnutí Evropské komise. Např. v případě zneužití dominantního postavení dvěma operátory na trhu mobilních telefonů bylo při **vymezování relevantního trhu využito** rozhodnutí EK, které se týká problematiky radiotelefonních služeb ve Španělsku.

VYBRANÝ PŘÍPAD

Zneužití dominantního postavení dvěma operátory v sektoru telekomunikací

V tomto případě se jednalo o **zneužití dominantního postavení** dvěma operátory, **společnostmi Eurotel Praha, spol. s r.o. a RadioMobil a.s.**, kteří působí na trhu poskytování mobilních radiotelefonních služeb ve veřejných mobilních telekomunikačních sítích.

Úřad ve dvou samostatných správních řízeních rozhodl, že společnost Eurotel Praha zneužila svého dominantního postavení na trhu mobilních radiotelefonních služeb ve veřejných mobilních telekomunikačních sítích GSM a svého monopolního postavení na trhu mobilních radiotelefonních služeb ve veřejných mobilních telekomunikačních sítích NMT a že společnost RadioMobil a. s. zneužila svého dominantního postavení na trhu mobilních radiotelefonních služeb ve veřejných mobilních telekomunikačních sítích GSM tím, že obě společnosti **účtovaly svým zákazníkům za minutu volání do sítě společnosti Český Mobil**

a.s. částku vyšší než za minutu volání, jakou si účtovaly navzájem za volání mezi svými sítěmi.

Tímto jednáním účastníci řízení porušili ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů, **k újmě společnosti Český Mobil**, která nezískala z důvodu vyšších cen, které společnosti EuroTel Praha a RadioMobil účtovaly svým zákazníkům za volání do sítě společnosti Český Mobil takový počet nových zákazníků, jako za podmínek rovné hospodářské soutěže. Z důvodu těchto vyšších cen došlo k nižšímu objemu odchozího provozu ze sítě provozované účastníky řízení do sítě společnosti Český Mobil oproti provozu v opačném směru, čímž byla společnost Český Mobil znevýhodněna v hospodářské soutěži. Jednání účastníků řízení mělo za následek také újmu spotřebitelů – zákazníků účastníků řízení, kteří za srovnatelnou službu při volání do sítě společnosti Český Mobil platili na hovorném v některých tarifech částku vyšší, než za volání do sítě druhého účastníka řízení. Úřad jim svými rozhodnutími zakázal pokračovat ve zneužívání dominantního postavení a společnosti Eurotel Praha, spol. s r.o. uložil pokutu ve výši **48 mil. Kč** a společnosti RadioMobil a.s. uložil pokutu ve výši **15 mil. Kč**. Při stanovení výše pokuty Úřad v obou případech zohlednil, že každý z účastníků řízení přistoupil po zahájení správních řízení k částečné nápravě svého chování. Obě společnosti proti rozhodnutí Úřadu podaly rozklad.

3.3 SPOJOVÁNÍ PODNIKŮ SOUTĚŽITELŮ

- V roce 2001 Úřad věnoval zvýšenou pozornost zkvalitnění, zrychlení a zvýšení transparentnosti procesu schvalování spojování podniků. Úřad aktivně využíval svých kompetencí a u spojení podniků, vedoucích k vytvoření silného postavení na trhu s nebezpečím zneužití tohoto postavení, ukládal spojovaným stranám podmínky, které mají ve svém důsledku eliminovat negativní dopady na hospodářskou soutěž. **Omezení či podmínky byly uloženy v 6 případech ze 140 případů** posuzovaných Úřadem v roce 2001. V jednom případě Úřad spojení nepovolil.
- **Největší počet případů** spojování podniků zaznamenal v roce 2001 **strojírenství, chemický průmysl a potravinářský**. Podíl spojování podniků ve strojírenství od roku

2000 vzrostl. Silné tendence ke spojování podniků v chemickém průmyslu se projevíly již v roce 2000 a pokračovaly i v roce 2001.

- **Počet spojení podniků oproti roku 2000 vzrostl z 57 na 140 případů.** Podstatný nárůst případů povolování spojení soutěžitelů souvisí s nabytím účinnosti nového zákona č. 43/2001 Sb., kde jako jedna z podmínek pro notifikaci je dosažení stanovené výše buď celosvětového čistého obratu (5 mld. Kč) nebo obratu dosaženého v České republice (550 mil Kč), přičemž alespoň dva ze spojovaných musí dosáhnout obratu nejméně 200 mil Kč. Z tohoto důvodu řada spojení soutěžitelů v zahraničí, kteří však mají v České republice dceřinné společnosti nebo obchodní zastoupení nebo se soutěže na trhu účastní dovozy, jsou Úřadem notifikována.
- Zavedením nového zákona č. 143/2001 Sb. byl zaznamenán **narůstající počet případů**, kdy účastníci řízení žádají o povolení výjimky ze zákazu uskutečňování spojení **ve smyslu § 18 odst. 3 před nabytím právní moci rozhodnutí Úřadu**, aniž by prokazatelným způsobem prokázali vznik případné závažné škody nebo újmy podmiňující udělení výjimky. Rovněž dochází k nárůstu případů, kdy **třetí osoby žádají o přiznání postavení účastníka řízení.**
- V roce 2001 **podaly některé zahraniční společnosti až 67 návrhů na povolení spojení**, přičemž některé z nich rozšiřují svou působnost na různých trzích v České republice.
- Rovněž byl zaznamenán zvyšující se počet navrhovaných spojení, kdy se jako strana prodávající objevuje správce konkurzní podstaty.
- **Ve správním řízení o povolení spojení *Allied Signal Central Europe/Mora Aerospace* hrozilo z důvodu faktického nebezpečí omezení až ukončení výroby dvou českých výrobců leteckých motorů a letecké techniky, z nichž jeden zaměstnával 240 lidí. Úřad během jednání s účastníkem řízení docílil, že účastník řízení dobrovolně rozhodl pokračovat ve vztazích společnosti Mora s jejími odběrateli a dodavateli v rámci obvyklých tržních podmínek.**

VYBRANÉ PŘÍPADY

Spojení podniků Karlovarské minerální vody, a.s. a Poděbradka, s.r.o. a Hanácká kyselka

Úřad **nepovolil spojení** uvedených soutěžitelů, k němuž mělo dojít na základě „Smlouvy o převodu obchodního podílu firmy Poděbradka,“ na jejímž základě měly Karlovarské minerální vody a.s. nabýt 100% obchodního podílu této společnosti a získání minimálně 51 % obchodního podílu ve společnosti Hanácká kyselka na základě „Smlouvy o převodu obchodního podílu firmy Hanácká kyselka.“

Spojení podniků Société Générale S.A. a Komerční banka, a.s.

Ke spojení podniků **Société Générale S.A.** (dále jen SG) a **Komerční banka** (dále jen KB), a.s došlo na základě Smlouvy o koupi akcií mezi společností SG jako kupujícím a Fondem národního majetku jako prodávajícím. Předmětem převodu je 60% podíl na základním kapitálu KB. Prodej uvedených akcií schválila vláda v rámci privatizace, tímto spojením došlo k dokončení privatizace bankovních domů v České republice.

SG se účastnila hospodářské soutěže pouze okrajovým způsobem, naopak KB je dle výše aktiv druhou největší bankou na území České republiky s širokou sítí poboček. Tímto spojením došlo ke zvýšení tržní síly KB. Na základě analýzy dopadu spojení na hospodářskou soutěž a posouzení výhod tohoto spojení Úřad dospěl k závěru, že nevznikne nebo nebude posíleno dominantní postavení spojujících se soutěžitelů, které by mělo za následek podstatné omezení hospodářské soutěže a spojení povolil. Kromě toho spojení podniků přinese výhody (především v prohloubení zaměření na potřeby klientů, k větší flexibilitě při nabízení produktů a jejich inovaci a k urychlení vývoje bankovních technologií), na nichž budou v konečném důsledku participovat spotřebitelé.

Spojení podniků PRAGUE WATER CGE-AW, Paříž, Francie – Pražské vodovody a kanalizace a.s., Praha

Ke spojení podniků došlo tím, že společnost **PRAGUE WATER CGE-AW** se sídlem v Paříži, Francie (dále jen PRAGUE WATER) nabyla 66 % akcií společnosti **Pražské vodovody a kanalizace a.s.** (PVK) od Fondu národního majetku ČR (FNM) na základě výsledků výběrového řízení dle § 8a odst. 2 zákona č. 63/1991 Sb.

Společnost PRAGUE WATER působí na trhu výroby a distribuce vody, čištění odpadních vod, provozování vodohospodářských zařízení a poradenská činnost v oblasti životního prostředí. Společnost PVK provozuje vodovody a kanalizace na území hlavního města Prahy a působí na trhu výroby pitné a užitkové vody.

Úřad spojení podniků povolil, současně ale stanovil společnosti PRAGUE WATER splnění závazku z důvodu nezbytné ochrany hospodářské soutěže s přihlédnutím k možným dopadům na konečného spotřebitele. Ve spolupráci s hlavním městem Prahou musí v průběhu pěti let od nabytí právní moci rozhodnutí dosáhnout snížení meziročního nárůstu ceny pitné vody a stočného ze stávajících 7,6 % v roce 2001 na inflační nárůst, ledaže by splnění tohoto závazku bránily mimořádné investiční náklady hlavního města Prahy.

Spojení podniků UNIPETROL, a.s. – PARAMO, a.s.

Úřad povolil spojení podniků **UNIPETROL a PARAMO**, k němuž došlo tím, že společnost UNIPETROL nabyla 70,87 % akcií společnosti PARAMO od Fondu národního majetku ČR formou veřejného výběrového řízení dle § 8a odst. 2 zákona č. 63/1993 Sb. Společnost UNIPETROL, a.s. je mateřskou společností průmyslové skupiny UNIPETROL a vlastní akcie společností podnikajících v oborech rafinérského zpracování ropy, distribuce ropných produktů, petrochemie a agrochemie. Společnost PARAMO a.s. se zabývá primárním zpracováním ropy na petrochemické suroviny, motorové nafty, topné a mazací oleje, asfalty a asfaltové výrobky.

Spojení Úřad povolil s podmínkou nezbytnou pro ochranu hospodářské soutěže. Úřad stanovil společnosti UNIPETROL nesnížit oproti stavu ke dni vydání tohoto rozhodnutí bez ospravedlnitelných důvodů dodávky asfaltů, motorové nafty, motorových, převodových, průmyslových a ostatních mazacích olejů na tuzemský trh vyráběných společností PARAMO. Tato podmínka byla stanovena na dobu 5 let od nabytí právní moci rozhodnutí.

STATISTICKÉ ÚDAJE

	Rok								
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Spojování podniků – počet zahájených správních řízení	83	36	51	74	58	57	51	57	140

Počet, typ a výhody posuzovaných spojení podniků

Počet spojení podniků	140
Počet spojení podniků, ve kterých byly uloženy podmínky a omezení	6
Převažující typ spojení podniků	Horizontální
Odvětví se silnou tendencí ke spojování podniků	Strojírenský průmysl Chemický průmysl Potravinářský průmysl
Odvětví se slabou tendencí ke spojování podniků	Papírenský průmysl Gumárenský a plastikářský průmysl Zemědělství
Nejčastější hospodářské výhody pro zamýšlené spojování podniků uváděné účastníky řízení (dle zákona č. 63/1991 Sb., účinný do 1.7.2001)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajištění investic pro rekonstrukce a modernizace výroby pro nové technologie. Získání přímých finančních zdrojů na investice (včetně zlepšení finanční situace podniků, zajištění finanční stability a provázanosti zdrojů, apod.), vytvoření kapitálově silné struktury 2. Zlepšení spotřebitelského komfortu (kvalitnější zboží, nabídka komplexnějších služeb, nabízení skupiny výrobků ve formě balení) 3. Zkrácení návratnosti investic, úspora nákladů, včetně úspory energie 4. Společný výzkum, získání poznatků technického rozvoje, optimalizace technologického rozvoje. 5. Zajištění know-how v technologii

Z analýzy hospodářských výhod uváděných účastníky řízení v žádostech o povolení spojení podniků v roce 2001 nejsou patrné výraznější změny oproti výhodám uváděným v roce 2000. Nejčastěji uváděnou výhodou bylo **zajištění investic pro rekonstrukce a modernizace výroby pro nové technologie, získání přímých finančních zdrojů na investice a vytvoření kapitálově silné struktury**. Vzrostl počet případů, jejichž realizací došlo ke **zkrácení návratnosti investic**, včetně úspory nákladů a energie. Velký důraz byl také kladen na

zlepšení spotřebitelského komfortu (kvalitnější zboží, nabídka komplexnějších služeb, nabízení skupiny výrobků ve formě parketu), a na **společný výzkum a vývoj**. Došlo k relativnímu poklesu spojení podniků motivovaných **snížením administrativním a režijním nákladům** a motivovaných rovněž také **zabezpečením vyšší profesionality práce**. Poklesl význam **udržení zaměstnanosti a vytváření nových pracovních příležitostí včetně zachování stávajících sociálních podmínek**.

Někteří soutěžitelé disponují značnou finanční silou a působí na mnoha trzích. Například - jak již bylo uvedeno - společnost Tyco International, kótovaná na NYSE, je prostřednictvím svých mnoha dceřinných společností činná v mnoha oblastech v ČR.

Tím, že jako jedna z notifikačních podmínek pro povolení spojení je dle nového zákona č. 143/2001 Sb. čistý celosvětový nebo čistý obrat v ČR spojujících se soutěžitelů, bylo možno provést členění analyzovaných spojení dle výše dosahovaného obratu.

Členění analyzovaných spojení podniků dle čistého celosvětového obratu spojovaných soutěžitelů

Čistý obrat (v Kč)	Počet spojení podniků
nad 1 000 miliard	13
500 – 1000 miliard	7
100 – 500 miliard	19
50 – 100 miliard	6
5 – 50 miliard	16
pod 5 miliard	5
<i>Počet analyzovaných spojení</i>	66

Členění analyzovaných spojení podniků dle čistého obratu v České republice spojovaných soutěžitelů

Čistý obrat (v Kč)	Počet spojení podniků
nad 10 miliard	13
1 – 10 miliard	26
550 milionů – 1 miliarda	6
200 – 550 milionů	8
pod 200 milionů	13
<i>Počet analyzovaných spojení</i>	66

3.4 ROZKLADOVÉ ŘÍZENÍ

POČET ROZHODNUTÍ NAPADENÝCH ROZKLADY V ROCE 2000	16
Z TOHO ROZHODNUTÝCH:	
V ROCE 2001	7
V OBDOBÍ LEDEN – DUBEN 2002	1
POČET ROZHODNUTÍ NAPADENÝCH ROZKLADY V ROCE 2001	11

Z TOHO ROZHODNUTÝCH:	
V ROCE 2001	5
V OBDOBÍ LEDEN – DUBEN 2002	5
CELKOVÝ POČET ROZHODNUTÍ O ROZKLADECH V OBDOBÍ 2001 A LEDEN AŽ DUBEN 2002	18

Z přehledu je patrný pokračující pozitivní trend v rozhodovací činnosti Úřadu, kdy v roce 1999 bylo rozkladem napadeno 19 rozhodnutí, v roce 2000 16 rozhodnutí a v roce 2001 se počet snížil na 11 rozhodnutí. Současně výsledky rozkladového řízení v roce 2001 dokladují, **že převážně (u cca 75 % případů) druhostupňové rozhodnutí v zásadě potvrdilo porušení zákona účastníky řízení tak, jak konstatovalo rozhodnutí prvního stupně.**

Na rozhodovací činnost byly kladeny vysoké nároky s důrazem na to, aby aplikace zákona o ochraně hospodářské soutěže byla vždy v souladu s komunitárním soutěžním právem a s řešením obdobných konkrétních případů Evropskou komisí, popřípadě členskými státy Evropské unie.

VYBRANÉ PŘÍPADY

Zakázaná vertikální dohoda o přímém určení ceny odběrateli pro další prodej zboží

*Společnost **GILLETTE CZECH, s. r. o.** porušila ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů (s účinností od 1. 7. 2001 zrušeného zákonem č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů), tím, že do smluv se svými obchodními partnery (odběrateli zboží značky Gillete, Astra, Oral-B a Duracell) zakotvila jejich závazek dodržovat jí stanovené ceny tohoto zboží při dalším prodeji.*

Úřad po provedeném dokazování dospěl k závěru, že takováto smluvní ujednání jsou zakázanými a neplatnými dohodami, které na příslušném trhu daného zboží narušily hospodářskou soutěž, neboť odběratele omezovaly ve svobodném podnikatelském rozhodování o cenách jimi prodávaného zboží. Narušení hospodářské soutěže bylo umocněno tím, že společnost GILLETTE CZECH zaujímá na příslušném trhu dominantní postavení a disponuje velmi rozsáhlou distribuční sítí. Právní kvalifikace těchto dohod byla v souladu s článkem 81 Smlouvy o založení Evropských společenství ve znění Amsterodamské smlouvy, dalšími souvisejícími předpisy **komunitárního** soutěžního práva a rozhodovací praxí Evropské komise.

Zakázaná vertikální dohoda o přímém určení ceny odběrateli pro další prodej zboží

*Společnost **Adidas ČR s. r. o.** porušila ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů, tím, že do smluv se svými obchodními partnery (odběrateli sportovní obuvi a sportovních oděvů pro volný čas vysoké ceny a kvality) zakotvila ujednání, že nedodržení doporučené ceny tohoto zboží odběratelem jí dává jako dodavateli právo s okamžitou platností od smlouvy odstoupit.*

Úřad po provedeném dokazování obdobně jako u společnosti GILLETTE CZECH, dospěl k závěru, že takováto smluvní ujednání jsou zakázanými a neplatnými dohodami, které na

příslušných trzích **narušily hospodářskou soutěž**, neboť odběratele omezovaly ve svobodném podnikatelském rozhodování o cenách jimi prodávaného zboží. Při právní kvalifikaci těchto dohod podle zákona o ochraně hospodářské soutěže Úřad stejně jako v případě společnosti GILLETTE CZECH vycházel z čl. 81 (1) Smlouvy, jejich souvisejících předpisů a rozhodovací praxe Evropské komise.

Zneužití dominantního postavení na trhu mobilních radiotelefonních služeb ve veřejných telekomunikačních sítích

Společnost Eurotel Praha, spol. s r. o., porušila ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů, tím, že zneužila své dominantní postavení na trhu mobilních radiotelefonních služeb ve veřejných telekomunikačních sítích, neboť účtovala svým zákazníkům za minutu volání do sítě provozované společností Český Mobil, a. s. částku vyšší, než za minutu volání do sítě provozované společností RadioMobil, a. s.

Obdobně zneužil své postavení druhý dominantní soutěžitel na tomto trhu společnost **RadioMobil**, která také za minutu volání do sítě společnosti Český Mobil účtovala svým zákazníkům částku vyšší, než za minutu volání do sítě společnosti Eurotel Praha, spol. s r. o. Úřad v řízení neshledal, že oba dominantní soutěžitelé měli pro své jednání objektivně ospravedlnitelné důvody.

Nepovolení spojení společností Karlovarské minerální vody, a. s. a Poděbradka, spol. s r. o.

Úřad nepovolil spojení společností Karlovarské minerální vody a Poděbradky, k němuž mělo dojít nabytím kontroly společnosti Karlovarské minerální vody, a. s. nad jmenovanou společností, a to na základě převodu obchodních podílů jejich společníků ve prospěch společnosti Karlovarské minerální vody tak, aby ve společnosti Poděbradka získala majoritu.

Spojující se výrobci minerálních vod mají velké kapacity povolených zdrojů minerálních vod, které i přes jejich částečné využívání jsou schopny ovládnout podstatnou část trhu. Jejich silná vyjednávací pozice vůči supermarketům a hypermarketům a známost jejich obchodních značek jim umožní nabízet mnohem lepší podmínky pro odběratele, což povede k potlačení dostupnosti jiných obchodních značek a ke zvyšování cen minerálních vod na úkor konečného spotřebitele. Nepovolení spojení umožní 1,5 až 2 milionům rodin ušetřit ročně 310 až 850 Kč a umožní spotřebitelům, aby střídali základní typy minerálních vod potřebných pro lidský organismus. Úřad v rozhodnutí věnoval velkou pozornost argumentaci o nepovolení spojení, kterou mj. podpůrně opřel o řadu rozhodnutí a postupů Evropské komise a rozhodnutí členských států Evropské unie v obdobných věcech (např. Michelin-Case 322/81 NV *Nederlandische Baden – Industrie Michelin vs Commission*, 1983, ECR 3461; *Case 85/76 Hoffmann - La Roche*, 1979 – a další, rozhodnutí německého Spolkového kartelového úřadu ze dne 20. 9. 1999 ve věci spojení podniků *Henkel KgaA a Luhns GmbH - a další*), jakož i o rozhodovací praxi amerického soutěžního práva v oblasti monopolizace trhu.

4 veřejné zakázky

ZHODNOCENÍ ČINNOSTI ÚŘADU

V průběhu roku 2001 Úřad provedl na základě zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění, a v souladu se zákonem č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, kontrolu postupů zadavatelů veřejných zakázek. Jednalo se o následující zadavatele: město Žďár nad Sázavou, město Rosice u Brna, statutární město Ostrava-městský obvod Ostrava-Poruba, město Kašperské Hory, statutární město Brno-městská část Brno-střed, Státní památkový ústav v Pardubicích, nemocnice Břeclav, město Kroměříž. Podle důležitosti a konkrétních okolností zakázky se pracovníci Úřadu zúčastňovali i otevírání obálek s nabídkami u zadavatelů veřejných zakázek, a to u Českých drah, Psychiatrické léčebny Brno, Fakultní nemocnice Brno-Bohunice, Dopravního podniku města Brna, města Polná u Jihlavy, statutárního města Brna (opakovaně), Policie ČR-Správa Jihomoravského kraje, Fakultní nemocnice Brno-sv. Anna, Fakultní nemocnice Olomouc;

K velmi výraznému nárůstu oproti roku 2000 došlo v počtu vedených šetření na základě podnětů Nejvyššího kontrolního úřadu.

Na základě požadavků Státního fondu životního prostředí, popř. samotných zadavatelů veřejných zakázek, prováděl Úřad **nad rámec svých povinností vyplývajících ze zákona o zadávání veřejných zakázek posouzení postupů zadavatelů při realizaci investičních akcí**, na které následně byly vyžadovány dotace. Jednalo se o investiční akce, jejichž realizace vedla ke zlepšení životního prostředí.

Nezanedbatelnou činností úseku dohledu je seznamování veřejnosti (zadavatelů i uchazečů o veřejné zakázky) s výkladem zákona o zadávání veřejných zakázek. V průběhu roku 2001 bylo zodpovězeno cca **800** písemných odpovědí na dotazy, týkající se zákona o zadávání veřejných zakázek.

ANALÝZA NEDOSTATKŮ, K NIMŽ DOCHÁZÍ PŘI ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Přes více jak šestiletou existenci zákona o zadávání veřejných zakázek, tedy náležitě dlouhého období, za které se mohli zadavatelé i uchazeči se zněním zákona a jeho praktickou aplikací podrobně seznámit, dochází i přes prováděná školení a semináře nadále v praktické aplikaci zákona ze strany zadavatelů a uchazečů k některým pochybením, většinou formálního rázu, a to z důvodu nepochopení či špatného výkladu zákona.

a) Nejčastější chyby zadavatelů při zadávání veřejných zakázek:

- stanovení nejasných podmínek zadání veřejné zakázky, resp. podmínek, které připouští v řadě případů různý výklad, takže není jasné, jak mají uchazeči zpracovat své nabídky, aby vyhověly podmínkám zadání, případně aby co nejlépe vyhověly kritériím hodnocení,
- mnohdy nejsou brány do úvahy novely zákona, které v okamžiku zahájení procesu zadávání veřejné zakázky nabyly účinnosti a které mají zásadní význam např. ke správnému prokázání kvalifikačních předpokladů,
- nadále přetrvává závažné pochybení, že při zadání veřejné zakázky formou výzvy více zájemcům o veřejnou zakázku k podání nabídky zadavatelé vyzvou menší počet subjektů, než stanoví zákon,
- nejsou požadovány všechny zákonem stanovené podmínky, např. stanovení platebních podmínek, u kterých mnohdy zadavatelé požadují, aby je naopak v nabídkách uvedli uchazeči, resp. jsou platební podmínky uváděny jako jedno z kritérií hodnocení nabídek,
- volbě kritérií hodnocení nabídek s ohledem na předmět plnění veřejné zakázky není věnována náležitá pozornost (kritéria jsou mnohdy obecná – např. celková výhodnost nabídky – ze kterých nelze objektivně zjistit, co konkrétně zadavatel zamýšlí v rámci takto stanoveného kritéria hodnotit – hodnocení podle vágně formulovaného kritéria je netransparentní),
- v zadání není stanoven požadavek, čím má být v nabídce prokázáno naplnění kritéria,
- podmínky zadání obsahují diskriminační prvky, když např. tzv. zvláštní podmínky k provedení zakázky jsou využívány ke zvýhodnění některých uchazečů,
- nad rámec zákona stanoví zadavatel „velice přísné podmínky“, přičemž při hodnocení a posuzování nabídek zjistí, že jsou pro něj přijatelné (mnohdy i výhodné) nabídky nesplňující takto rigorózně stanovené podmínky,

- zakázka je záměrně dělena, aby zadavatel nemusel použít procesně složitější způsob zadání veřejné zakázky,
- zadavatel použije mimořádného způsobu zadání veřejné zakázky výzvou jednomu zájemci, přestože nejsou pro tento způsob splněny zákonné podmínky.

b) Nejčastější chyby zadavatelů při hodnocení a výběru nejvhodnější nabídky:

Při hodnocení nabídek nadále dochází k pochybení při respektování základních principů platných pro zadávání veřejných zakázek, a to transparentnost postupu zadavatele, nediskriminace žádného z uchazečů o veřejnou zakázku, a možnost přezkoumání rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky. Hodnocení nabídek se provádí podle výše nabídkové ceny nebo tzv. ekonomické vhodnosti nabídek v souladu s kritérii uvedenými v podmínkách zadání veřejné zakázky (§ 6 zákona). Pokud zadavatel zvolí formu hodnocení podle ekonomické vhodnosti nabídek, je velmi důležitým krokem v procesu zadávání volba odpovídajících kritérií podle předmětu plnění veřejné zakázky, která mají vést k výběru skutečně nejvhodnější nabídky. Nadále přetrvává nedostatek, že zadavatelé volí nevhodná kritéria, jako např. „splnění kvalifikačních předpokladů“, „dodržení termínu zahájení plnění“ apod. Zcela vágními kritérii jsou např. „celková výhodnost nabídky“, „komplexnost nabídky“, „výhodnost smlouvy o dílo“ apod., což uchazečům neumožňuje zjistit, co je pro zadavatele výhodnějším, co zadavatel tedy preferuje.

Vlastní hodnocení nabídek podle více kritérií je v řadě případů nepřezkoumatelné, jelikož zpráva o posouzení a hodnocení nabídek neobsahuje stručný popis způsobu hodnocení. Popis by měl být zvláště důkladný u objektivně neměřitelných kritérií hodnocení. Dalšími nejčastějšími nedostatky v procesu posuzování a hodnocení nabídek je:

- porušení zásady rovnosti všech uchazečů, kdy je např. uzavřena smlouva na předmět plnění veřejné zakázky s uchazečem, který měl být vyloučen z další účasti na veřejné zakázce z důvodu neprokázání kvalifikačních předpokladů, resp. nesplnění podmínek zadání veřejné zakázky,
- rozhodnutí o výběru nejvhodnější nabídky (popř. o vyloučení uchazeče), které musí učinit podle zákona zadavatel, učiní osoba pověřená výkonem zadavatelských činností,
- nesprávně je posuzováno prokázání kvalifikačních předpokladů uchazečů, resp. splnění podmínek zadání,
- absence či nedostatečné zdůvodnění úvah zadavatele při rozhodování co je či není mimořádně nízká nabídková cena,
- není rozlišován stupeň významu jednotlivých kritérií hodnocení nabídek,
- nabídky jsou hodnoceny podle jiných kritérií, než která byla uvedena v podmínkách zadání veřejné zakázky, popř. zadavatel rozdělí základní kritérium na podkritéria, ze kterých však některá svým obsahem (předmětem hodnocení) neodpovídají základnímu kritériu,

- členové komise pro posouzení a hodnocení nabídek hodnotí nabídky individuálně s následným stanovením průměru hodnocení (někdy dokonce i hlasováním), což může vést k chybnému výběru nejvhodnější nabídky,
- ve zprávě o posouzení a hodnocení nabídek chybí slovní zdůvodnění výběru nejvhodnější nabídky,
- před uzavřením smlouvy s vybraným uchazečem nejsou vyžadovány doklady stanovené zákonem k prokázání kvalifikačních předpokladů,
- rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky či následné rozhodnutí o námitkách nejsou uchazečům zasílána doporučeně s doručenkou, znemožňuje zadavatelům objektivně posoudit běh lhůty pro podání námitek, resp. běh lhůty pro podání návrhu na přezkoumání rozhodnutí zadavatele o námitkách,
- u rozhodnutí o námitkách chybí poučení o možnosti podat návrh na zahájení řízení u orgánu dohledu,
- nejsou archivovány veškeré doklady pořízené v souvislosti s výběrem nejvhodnější nabídky včetně podaných nabídek, což objektivně znemožňuje provedení kontroly správnosti postupu zadavatele.

Nedostatky vyskytující se u uchazečů při podání nabídky a při podání námitek, resp. návrhů na přezkoumání rozhodnutí zadavatele o námitkách:

- uchazeči uvádí ve svých nabídkách pouze jednotkové ceny a nikoliv cenu za splnění veřejné zakázky jako celku, což bývá mnohdy zapříčiněno nejasnými podmínkami zadání,
- v nabídkách jsou předkládána neúplná čestná prohlášení o splnění kvalifikačních předpokladů, resp. je odkazováno na jiné zákony (dílčí novely), než na zákon č. 199/1994 Sb. v platném znění,
- doklady prokazující splnění kvalifikačních předpokladů jsou předkládány v neověřených kopiích, resp. stáří dokladů neodpovídá zákonu,
- při zpracování nabídek uchazeči mnohdy neberou v úvahu novely zákona, které nabyly účinnosti,
- nabídky nejsou zpracovány podle podmínek zadání (chybí doklady či údaje požadované zadavatelem, nabídky nejsou zabezpečeny proti neoprávněné manipulaci apod.),
- námitky, resp. návrhy na přezkoumání rozhodnutí zadavatele o námitkách jsou podávány opožděně, v případě návrhů nejsou tyto předkládány i zadavateli veřejné zakázky,
- námitky, resp. návrhy neobsahují náležitosti stanovené zákonem, uchazeči vytýkají zadavatelům porušení ustanovení zákona, která zadavatel při zvolené formě zadání není povinen respektovat.

VYBRANÉ PŘÍPADY

Úřad pro státní informační systém - Zřízení a zabezpečení provozu monitorovacího centra pro podporu problematiky Y2K v souvislosti s Národním krizovým plánem a zřízení a zabezpečení provozu call centra pro zabezpečení zodpovídání dotazů

Na základě kontrolní akce hospodaření s majetkem státu a prostředky státního rozpočtu Úřadu pro státní informační systém, provedené Nejvyšším kontrolním úřadem, provedl Úřad u zadavatele kontrolu jeho postupu směřujícího k uzavření smluv na „Zřízení a zabezpečení provozu monitorovacího centra pro podporu problematiky Y2K v souvislosti s Národním krizovým plánem“ a na „Zřízení a zabezpečení provozu call centra pro zabezpečení zodpovídání dotazů souvisejících s problémem Y2K“. Kontrolou bylo zjištěno, že v případě první veřejné zakázky zadavatel vyzval pouze jednoho zájemce T-SOFT, s.r.o. k podání nabídky ve smyslu § 50 zákona o zadávání veřejných zakázek, s nímž následně uzavřel smlouvu o dílo ve výši 24 000 000,- Kč, včetně DPH. Zadavatel ve správním řízení neprokázal, že byly splněny zákonné podmínky uvedené v citovaném ustanovení zákona, za kterých je možno aplikovat tento výjimečný způsob zadání veřejné zakázky. Vzhledem k výši budoucího peněžitého závazku, byl zadavatel povinen vyhlásit obchodní veřejnou soutěž. Za zjištěné závažné porušení zákona byla zadavateli uložena pokuta ve výši 100 000,- Kč. Při zadání druhé veřejné zakázky na zřízení a zabezpečení provozu call centra pro zabezpečení zodpovídání dotazů souvisejících s problémem Y2K zadavatel vyzval 6 zájemců k podání nabídky ve smyslu ustanovení § 49 odst. 1 zákona o zadávání veřejných zakázek. Při zadání uvedené veřejné zakázky, která spočívala ve vytištění a distribuci metodických letáků se stejným obsahem i formou a jejich otištění ve formě placených inzerátů v denním tisku, zadavatel vybral dodavatele a následně uzavřel tři smlouvy o dílo. Vzhledem k tomu, že pro určení způsobu zadání je rozhodující součet všech peněžitých závazků ze zadání veřejných zakázek stejného nebo srovnatelného druhu v jednom rozpočtovém roce, byl zadavatel rovněž povinen vyhlásit obchodní veřejnou soutěž. Za zjištěné závažné porušení zákona byla zadavateli uložena pokuta ve výši 50 000,- Kč.

Ministerstvo dopravy a spojů - výroba zkušebních testů k získání řidičských oprávnění k řízení motorových vozidel

Zadavatel Česká republika – Ministerstvo dopravy a spojů, zadal veřejnou zakázku na výrobu zkušebních testů k získání řidičských oprávnění k řízení motorových vozidel uchazeči podnikateli Stanislavu Syptákovi, se kterým již měl uzavřenou smlouvu ze dne 24.11.1994 s tím, že smlouva je dosud platná. Ve správním řízení zadavatel uvedl, že výrobce může tisknout i velice náročné tiskopisy, pokud jde o vlastní krycí prvky, použitý materiál a technologii. Výrobní závod je zajištěn tak, aby nedošlo k úniku žádného z vyráběných tiskopisů. Závod vyrábí v bezkonkurenčních lhůtách, ve velmi dobré kvalitě a ceny výrobků jsou nižší než u výrobců ve větších městech. Vzhledem k času, který měl zadavatel na přípravu náběhu nových tiskopisů související s převodem kompetencí z MV a Policie ČR na MDS a okresní úřady, bylo nutné přijmout taková opatření, aby se výkon státní správy nezastavil. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v rozhodnutí konstatoval, že zadavatel nemohl zadat zakázku dodatkem k dříve uzavřené smlouvě, neboť jejím předmětem byla zcela jiná zakázka - výroba tiskopisů k dokladům o technické způsobilosti vozidel. Zadavatel byl povinen, s ohledem na peněžitý závazek ze zadání, vyhlásit obchodní veřejnou soutěž. Tím, že zadavatel předmětnou zakázku zadal aniž by vyhlásil obchodní veřejnou soutěž, závažně porušil zákon a proto mu byla uložena pokuta 100 000,- Kč. Při stanovení výše pokuty bylo přihlédnuto k tomu, že zadavatel musel přijmout urychleně takové opatření, aby

se výkon státní správy se zajištěním dopravně správní agendy spojený s převodem kompetencí z Ministerstva vnitra a Policie ČR na Ministerstvo dopravy a spojů a okresní úřady nezastavil.

Dopravní podnik hl. m. Prahy, a. s. – bezpečnostní služby pro Dopravní podnik hl. m. Prahy, a. s., Dopravní podnik – Autobusy, odštěpný závod, Praha 10

Dopravní podnik hl. m. Prahy, a. s., vyhlásil podle části druhé zákona o zadávání veřejných zakázek obchodní veřejnou soutěž na zajištění bezpečnostních služeb. V podmínkách soutěže zadavatel nestanovil jednoznačná kritéria hodnocení nabídek. Jako první kritérium s nejvyšším stupněm důležitosti zadavatel stanovil „celkovou výhodnost nabídky“. Zadavatel v podmínkách soutěže ani v zadávací dokumentaci neuvedl žádné další informace o tom, které skutečnosti budou v rámci kritéria „celková výhodnost nabídky“ hodnoceny. Podle § 2 písm. g) zákona o zadávání veřejných zakázek se nabídkou rozumí návrh na uzavření smlouvy, doložený doklady požadovanými v zadání veřejné zakázky. Nabídkou je tedy nejen návrh smlouvy o dílo, ale i veškeré údaje v nabídce uvedené, včetně nabídkové ceny, prokázání dalších předpokladů uchazeče, atd. Aby bylo hodnocení nabídek podle předmětného kritéria v souladu se zákonem, musel by zadavatel v rámci tohoto kritéria hodnotit teoreticky i prakticky komplexně celou nabídku, neboť tato je návrhem na uzavření smlouvy (§ 2 písm. g) zákona). V rámci celého komplexu kritérií zvolených zadavatelem by však ani tento postup nebyl v souladu se zákonem, neboť některá kritéria, jako např. nabídková cena, atd., by byla hodnocena duplicitně, čímž by v přezkoumávaném případě došlo k ovlivnění stupně významu jednotlivých kritérií. Vzhledem k tomu, že zadavatel neupřesnil, které skutečnosti budou hodnoceny v rámci kritéria „celková výhodnost nabídky“, nemohli uchazeči podat vzájemně srovnatelné nabídky, jelikož ani nevěděli, jak má nabídka vypadat, aby takto nejasně formulovanému kritériu vyhověla nejlépe. Svým postupem zadavatel nedodržel jednu ze základních zásad zadávacího procesu, transparentnost. Úřad proto na základě zjištěných nedostatků, a to již v samotném zadání veřejné zakázky, rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky zrušil a současně zrušil i zadání veřejné zakázky.

STATISTICKÉ ÚDAJE

Přehled vedených správních řízení v oblasti dohledu nad zadáváním veřejných zakázek podle zákona v roce 2001

	Celkem
Počet obdržovaných podání (návrhy+podněty)	758
Zahájená správní řízení	446
Vydaná rozhodnutí ve věci	286
Zastavená správní řízení	97
Počet návrhů zamítnutých rozhodnutím	80
Počet uložených pokut	84
Výše pokut uložených prvoinstančním rozhodnutím v tis. Kč	2 094
Výše pokut, kdy rozhodnutí nabylo právní moci v r. 2001 v tis. Kč	1 692
Jiná rozhodnutí vydaná v rámci správního řízení (např. předběžné opatření)	55

5 veřejná podpora

Veřejná podpora je důležitou oblastí **pro uzavření kapitoly hospodářská soutěž** a tedy i pro proces začleňování ČR do EU. I přes pozitivní hodnotící zprávy ze strany Evropská komise je třeba zajistit efektivnější součinnost zejména s Ministerstvem průmyslu a obchodu (oblast ocelářství) a Ministerstvem financí (resort bankovníctví). Rok 2001 byl druhým rokem, kdy jako monitorující instituce v oblasti veřejné podpory působil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. I v tomto roce došlo k významným pokrokům v procesu předběžného uzavření kapitoly hospodářská soutěž.

ČINNOST V OBLASTI METODICKÉ

Jedním ze základních požadavků Evropské unie je transparentnost při posuzování veřejných podpor. Za tímto účelem byly jednotlivé evropské předpisy přeloženy do českého jazyka a zpracovány **metodické pokyny pro každou z oblastí** a jsou v souladu s vývojem pravidel ES aktualizovány. Došlo rovněž ke stanovení **referenční úrokové sazby**, na jejímž základě lze provést vyčíslení veřejné podpory, případně stanovit, zda-li se o veřejnou podporu jedná či nikoli. Na základě usnesení vlády č.389 pokračovala činnost meziresortní pracovní skupiny. Tato skupina vypracovala za aktivního přispění pracovníků Úřadu **návrh regionální mapy pro rok 2001 a regionální mapy pro období let 2002 - 2006 s ohledem na ekonomickou vyspělost jednotlivých regionů**, a to v souladu s požadavky Evropské komise, s níž probíhaly aktivní konzultace. Regionální mapy stanovují maximální přípustnou míru veřejné podpory v jednotlivých regionech.

ČINNOST V OBLASTI ROZHODOVACÍ

V roce 2001 bylo zahájeno celkem 143 a ukončeno 137 správních řízení, z vlastního podnětu byla zahájena 3 řízení. Převážná část z tohoto počtu ukončených správních řízení se týkala **investičních pobídek**. Úřad se i nadále zabýval problematikou veřejné podpory ocelářským podnikům (Vítkovice, a.s., Nová Huť, a.s., Válcovny plechu Frýdek Místek), v této oblasti je však povolena bez prodloužení výjimky ze strany Evropské komise pouze

veřejná podpora pro účely ochrany životního prostředí, vědu a výzkum případně činnosti související s útlumem činnosti. Evropská komise podmiňuje prodloužení výjimky ze zákazu poskytování veřejné podpory zpracováním plánu restrukturalizace ocelářského průmyslu České republiky. V této souvislosti byla koncem roku iniciována celkem tři jednání s Evropskou komisí, těchto jednání se zúčastnili i zástupci ÚOHS. Vzhledem k tomu, že nebylo dosaženo prodloužení výjimky, Úřad obnovil přerušena řízení v případě Vítkovice, a.s. a Nová Huť, a.s. a nepovolil veřejnou podporu společnosti Válcovny plechu, a.s. a Nová Huť, a.s., u níž bylo zahájeno i řízení o zrušení poskytnuté veřejné podpory.

ČINNOST V OBLASTI MONITORINGU

Za účelem řádného monitoringu byla dokončena instalace Informačního systému veřejné podpory. V prosinci 2001 byla zaslána Evropské komisi již druhá **výroční zpráva**

o poskytovaných veřejných podporách za rok 2000. Evropská komise ocenila, že zpráva byla připravena v souladu s metodologií Evropské komise a rovněž pozitivně hodnotila detailnost zprávy a její strukturování dle regionů. Na základě přílohy ke Smlouvě o založení ES a s využitím Odvětvové klasifikace ekonomických činností byl vymezen sektor zemědělství pro účely zákona o veřejné podpoře.

Na základě ustanovení § 12 zákona o veřejné podpoře byl zpracován seznam poskytovaných veřejných podpor, včetně veřejných podpor, jejichž poskytování bylo zahájeno a nebylo ukončeno před účinností zákona o veřejné podpoře tzv. Inventory. Tento seznam, který obsahuje veřejné podpory a programy veřejných podpor schválených Úřadem od účinnosti zákona o veřejné podpoře do března 2001, byl zaslán Evropské komisi.

Konkrétnímu restrukturalizačnímu opatření v podobě veřejné podpory často předchází usnesení vlády. Již schválení veřejné podpory tímto usnesením je pokládáno na základě závazků České republiky vyplývajících z Evropské dohody za poskytnutí veřejné podpory. Je proto třeba, aby bylo před jednáním vlády zajištěno nejen vyjádření Úřadu, ale také aby bylo akceptováno. Tento postup je nutný pro zajištění souladu se zákonem o veřejné podpoře a důsledný monitoring veškeré veřejné podpory.

KONTAKTY A SPOLUPRÁCE S EVROPSKOU KOMISÍ

Pracovníci Úřadu se účastnili jednání s představiteli Evropské komise. Tato jednání se uskutečnila jak na Úřadě pro ochranu hospodářské soutěže, tak na půdě Evropské komise v Bruselu. Na jednáních byly řešeny otázky související s procesem uzavírání kapitoly Hospodářská soutěž, s problematikou investičních pobídek, postavení Českomoravské záruční a rozvojové banky z pohledu soutěžního práva a posuzování veřejných podpor v oblasti bankovníctví a ocelářským podnikům. V zájmu pozornosti Evropské komise je, s ohledem na proces uzavírání kapitoly Hospodářská soutěž, prosazování zákona o veřejné podpoře v praxi, a to zejména v oblasti bankovníctví a ocelářství. Evropská komise tedy velmi pozorně sleduje aplikaci soutěžních pravidel Úřadem.

V červnu 2001 se v Lublani uskutečnila VII. Soutěžní konference kandidátských zemí pořádaná Evropskou komisí. Zástupci Úřadu byl prezentován příspěvek na téma kontroly poskytované veřejné podpory formou investičních pobídek.

VYBRANÉ PŘÍPADY A STATISTICKÉ ÚDAJE

Dne 17. prosince 2001 bylo vydáno správní rozhodnutí, kterým se nepovoluje výjimka ze zákazu veřejné podpory ve prospěch společnosti **NOVÁ HUŤ, a.s.** formou provozního úvěru poskytnutého Konsolidační bankou Praha, a.s. v celkové výši 750 mil. Kč. Důvodem pro nepovolání byla skutečnost, že nebyl prokázán princip soukromého investora a jedná se tedy o veřejnou podporu. Veřejnou podporu do oblasti ocelářství však nelze do doby prodloužení výjimky ze strany Evropské Komise poskytnout. Poskytování veřejné podpory ve formě, výši, za účelem a podmínek, které byly popsány v předložené žádosti není slučitelné se závazky vyplývajících z Evropské dohody a se zákonem. Hrozilo narušení hospodářské soutěže, neboť poskytnutí veřejné podpory by umožnilo příjemci veřejné podpory udržet výrobu a v konečném důsledku by mohlo dojít k posílení tržního podílu na trhu s ocelářskými výrobky.

Dne 7. listopadu 2001 nebyla povolena výjimka ze zákazu veřejné podpory společnosti **VÁLCOVNY PLECHU, a.s.** ve formě kapitalizace pohledávky České konsolidační agentury

a její dceřinné společnosti Konpo, s.r.o. ve výši 291 760 000,- Kč, jejich vkladem do základního jmění společnosti VÁLCOVNY PLECHU, a.s. V zamýšlené kapitalizaci pohledávek Úřad konstatoval veřejnou podporu, protože nebyl prokázán princip soukromého investora. Současně neexistuje výjimka pro oblast ocelářství ze strany Evropské Komise.

Správní řízení o povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory formou garance specifikované ve „Smlouvě o garanci“ ze dne 29.12.2000 mezi společnostmi Konsolidační banka Praha, s.p.ú. a **Komerční banka, a.s.** bylo rozhodnutím ze dne 20. září 2001 zastaveno. Vzhledem ke skutečnosti, že výběrové řízení splňovalo podmínky požadované Evropskou komisí, tak kroky podniknuté státními orgány a společnostmi pod přímou a nepřímou kontrolou státu lze považovat za chování, které odpovídá standardním tržním principům. Úřad tedy konstatoval, že uvedená opatření neobsahují veřejnou podporu.

Dne 7. března 2001 bylo vydáno správní rozhodnutí, kterým se povolila výjimka ze zákazu veřejné podpory společnosti **SPOLANA a.s.** ve formě kapitalizace pohledávek Konsolidační banky Praha, s.p.ú., do výše cca 2 260 mil. Kč, jejich vkladem do základního jmění společnosti SPOLANA a.s. Tento výrok byl podmíněn tím, že Ministerstvo financí ČR do šesti měsíců od nabytí právní moci rozhodnutí předloží Úřadu zprávu o plnění schváleného restructuralizačního plánu v podobě střednědobého plánu pro roky 2001-2004 společnosti SOLANA a.s., která bude aktualizována každých následujících šest měsíců a po ukončení restructuralizace bude předložena závěrečná hodnotící zpráva o jejím průběhu.

Dne 10. dubna 2001 bylo vydáno správní rozhodnutí, kterým Úřad povolil výjimku ze zákazu veřejné podpory formou investiční pobídky pro společnost **BOSCH DIESEL s.r.o.**, a to slevou na dani z příjmů podle § 35b zákona č. 586/192 Sb., o daních z příjmů. Výrok Úřadu byl podmíněn tím, že celková hodnota veřejné podpory nepřekročí 31,25 % celkové hodnoty investičních nákladů vhodných na poskytování podpory a vztahujících se k investičnímu projektu uvedenému v podkladech Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Náklady vhodné na poskytnutí podpory jsou tvořeny náklady na nákup pozemků a přípravu stavenišť, náklady na nákup budov a náklady na nákup strojů. Současně nesmí celková výše veřejné podpory formou slevy na dani přesáhnout částku 1620,3 mil. Kč. Investice musí být zachována nejméně po dobu 5 let ode dne právní moci kolaudačního rozhodnutí na první stavbu nebo část stavby, jíž se investiční pobídka týká.

Počet vydaných rozhodnutí v roce 2001

	Celkem
Vydaná rozhodnutí:	137
- povoleno	6
- povoleno s podmínkami	75
- nepovoleno	4
- zastaveno řízení	48
- z části povoleno s pod., z části nepovoleno	4

Budova se sídlem Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

6 Soutěžní advokacie

Jednou z hlavních priorit Úřadu je **ochrana a podpora soutěže jako fenoménu** v nejširším smyslu, tedy nejen v oblasti privatizace a restrukturalizace. Úřad se v roce 2001 aktivně podílel například na prosazování **soutěžní advokacie** v oblasti elektroenergetiky, kterou vnímá jako strategické odvětví pro celou ekonomiku z hlediska dopadů pro miliony občanů naší republiky. Úřad upozorňoval na negativní dopady vertikální integrace, zejména v oblasti obtížné regulace vertikálně integrované firmy a nebezpečí zneužití dominantního postavení.

Úřad se zaměřil na spolupráci s nově zavedenými regulátory v oblasti dynamicky se rozvíjejících trhů. Z tohoto důvodu inicioval předseda ÚOHS Josef Bednář vznik **Memoranda o spolupráci** mezi Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže a Českým telekomunikačním úřadem a již během roku 2001 došlo ke konkrétnímu plnění ustanovení Memoranda. Rovněž se začalo se společnými konzultacemi se zástupci Energetického regulačního úřadu. Spolupráci s ostatními institucemi státní správy lze hodnotit pozitivně, i když přesto existují oblasti, ve kterých je nutné ještě zkvalitnit spolupráci. Jedná se zejména o oblast veřejné podpory a případy privatizace a restrukturalizace ocelářství, hutnictví a elektroenergetiky.

V současné době má na rozvoj hospodářství velký vliv rozvoj telekomunikačního sektoru a tedy i řádně fungující konkurenční prostředí v tomto sektoru. Proto Úřad věnuje značnou pozornost podpoře soutěžního prostředí v tomto dynamicky se rozvíjejícím odvětví. Vzhledem k tomu, že je nezbytné urychlit rozvoj konkurenčního prostředí na trhu poskytování telekomunikačních služeb prostřednictvím veřejné pevné telefonní sítě, požadoval Úřad, aby

se mohl podílet na přípravě **novelizace platného telekomunikačního zákona**. Úřad obdržel desítky stížností spotřebitelů týkajících se výrazného zvyšování cen za poskytování služeb kabelových televizí a zjistil, že tito poskytovatelé nejsou vystaveni řádné konkurenci, která by zajistila objektivní nastavení cen. Vzhledem k tomu, že **kabelové televize** nebudou v blízké době vystaveny konkurenčnímu tlaku, inicioval ÚOHS jednání s ČTÚ a Ministerstvem financí s cílem nalezení řešení pro kabelové televize ve prospěch spotřebitele.

Podle současného stavu prací na novele zákona o telekomunikacích, bude tato novela zpracována tak, že v ní bude upraveno i odvětví kabelové televize. **Připomínka Úřadu byla tedy akceptována**, což jistě povede ke zlepšení podmínek pro efektivní hospodářskou soutěž na tomto trhu.

Úřad také **úspěšně uplatnil** zásadní připomínku k předmětnému návrhu vyhlášky o podmínkách připojení a dopravy elektřiny v elektrizační soustavě, v níž požadoval blíže vymezit pojem „účelný technologický rozvoj“ přenosové nebo distribuční soustavy, a to vzhledem ke skutečnosti, že žadatel o připojení k těmto soustavám se podílí na oprávněně vynaložených nákladech provozovatele. Akceptována byla i připomínka ÚOHS k návrhu nového zákona o pozemních komunikacích, čímž bylo dosaženo souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek.

Úspěšný byl antimonopolní úřad také v dalších případech, kdy bylo jeho **zásadním připomímkám vyhověno**. To se týkalo například návrhu novely zákona o Komisi pro cenné papíry, návrhu věcného záměru zákona o standardizaci vybraných veřejných služeb, návrhu zákona o patentových zástupcích či návrhu zákona o obalech.

7 žaloby proti rozhodnutím úřadu u vrchního soudu a ústavní stížnosti

HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ

a) Žaloby podané u Vrchního soudu v Olomouci proti rozhodnutím předsedy Úřadu o rozkladech podaných proti rozhodnutím vydaným podle zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona pozdějších předpisů

PŘEHLED

Počet žalob podaných v roce 2001	3
z toho rozsudků	3
Počet rozsudků o žalobách podaných před rokem 2001	2

Celkem bylo v roce 2001 rozhodnuto o 5 žalobách, Vrchní soud všech 5 žalob zamítl.

Z přehledu dále vyplývá, že Úřad v uplynulém období zaznamenal **100 % úspěšnost soudního přezkumu žalobou napadených rozhodnutí** (včetně Ústavním soudem odmítnuté ústavní stížnosti na postup Úřadu zmíněné v bodu b). Tento nesporně pozitivní výsledek je důkazem vzrůstající kvality rozhodovací činnosti Úřadu, kdy každý rozklad podaný proti prvostupňovému rozhodnutí je posuzován nejen podle českého právního řádu, zejména zákona o ochraně hospodářské soutěže a správního řádu, ale postup prvostupňového orgánu je důsledně zkoumán i z hlediska právních předpisů komunitárního soutěžního práva a jeho aplikace v Evropských společenstvích.

b) Nejvýznamnější právní názory obsažené v rozsudcích Vrchního soudu v Olomouci pro další rozhodovací činnost Úřadu

Porušení zvláštního zákona, který reguluje předmět činnosti soutěžitele v monopolním nebo dominantním postavení

Podle rozsudku Vrchního soudu v Olomouci čj. 2 A 8/2000-47 ze dne 1. 2. 2001 ve věci **Jihomoravská plynárenská, a.s. (JMP)** může být zneužitím monopolního nebo dominantního postavení jednání, kdy monopolní soutěžitel soustavně **porušuje zákon regulující výkon jeho předmětu činnosti** (v daném případě to byl energetický zákon se souvisejícími prováděcími předpisy), působí tím újmou spotřebitelům, od nichž požaduje úplatu za určité úkony související s dodávkou jeho zboží **nad rámec tohoto zvláštního zákona**. JMP zneužila svého monopolního postavení na trhu dodávek plynu k újmě spotřebitelů tím, že neoprávněně vybírala nad rámec energetického zákona od odběratelů poplatky za osazení plynoměru. Uvedený případ je významný ze dvou hledisek. Potvrdilo se, že soutěžní pravidla existují proto, aby zajistila spotřebitelům prospěch. V důsledku zásahu Úřadu v tomto případě dostalo zpět 65 000 konečných spotřebitelů neoprávněně vybrané peníze a nebudou nadále vybírány. Rozhodnutí, které Vrchní soud potvrdil, přispělo i ke kultivaci soutěžního prostředí. V tisku byla otištěna zpráva, že ředitel plynárenské společnosti se osobním dopisem omlouvá všem postiženým spotřebitelům.

Zneužití dominantního postavení na straně nákupu daného zboží nerovnoměrným snížením sjednaných dodávek vůči jednotlivým dlouhodobým dodavatelům za mimořádné situace na trhu

Podle rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23. 10. 2001 nesmí soutěžitel, který zaujímá dominantní postavení v nákupu uhlí pro výrobu elektřiny, postupovat tak, aby redukcí sjednaných odběrů uhlí při výrazném snížení poptávky po elektrické energii záměrně přenesl pouze na jednoho ze svých dlouhodobých dodavatelů. Z pohledu ochrany hospodářské soutěže nebylo dominantnímu soutěžiteli vytýkáno snížení objemu odběrů, které mohlo mít objektivní příčiny, ale nerovný přístup ke svým zákazníkům při řešení své situace na trhu.

Zneužití dominantního postavení odmítnutím přistoupení na dohodu se svým konkurentem

Vrchní soud v Olomouci usnesením čj. 2 A 11/2001-70 ze dne 25. 2. 2002 zamítl žalobu **ČESKÉHO TELECOMU, a.s.** podanou proti ÚOHS o přezkoumání rozhodnutí předsedy ÚOHS ze dne 20. 7. 2001, dle kterého ČESKÝ TELECOM zneužil své dominantní postavení na trhu provozování jednotné telekomunikační sítě (dále jen „JTS“) v UTO 02 Praha tím, že odmítl přistoupit na dohodu se svým konkurentem o takových podmínkách propojení obou částí JTS, která by jeho konkurentovi i v případě tzv. internetových volání mezi sítěmi umožnila získat poměrnou část příjmů z příchozího provozu v síti provozované společností ČESKÝ TELECOM, čímž jej ekonomicky znevýhodnil. Za toto jednání byla ČESKÉMU TELECOMU uložena pokuta 1.800.000,- Kč. Vrchní soud považoval výši pokuty vzhledem k závažnosti jednání žalobce, jak byla prokázána, a s ohledem na možnou horní hranici zákonem stanovené sazby za přiměřenou a žalovaným odůvodněnou, proto žalobu v celém rozsahu zamítnul.

Přiznání postavení účastníka v řízení o povolení spojení soutěžitelů

Vrchní soud v Olomouci usnesením čj. 2 A 5/2001-42 ze dne 6. 12. 2001 zastavil řízení ve věci **Sdružení odběratelů vody** žalobního návrhu, kterým se občanské sdružení založené za účelem ochrany spotřebitele podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, domáhalo zrušení rozhodnutí Úřadu o povolení spojení soutěžitelů působících v oblasti vodárenství a kanalizace z důvodu, že mu nebylo přiznáno účastenství v řízení. Soud v usnesení mj. vyslovil právní názor, že zákon o ochraně hospodářské soutěže konstruuje takové pojetí účastníka řízení, že je jím pouze ten, o jehož výlučně objektivních právech a povinnostech má být jednáno, to znamená o nárocích plynoucích z práva objektivního, nikoli o zájmech, které objektivní právo chrání. Účastníkem řízení nemůže být ten, kdo v daném řízení nedisponuje pozitivně vymezeným právem nebo není stížen pozitivně určenou povinností, jestliže právě o těchto konkrétních subjektivních právech a povinnostech má být v řízení rozhodnuto.

c) Ústavní stížnost

Několik soutěžitelů působících na trhu zemědělských komodit, kteří se v roce 2001 domáhali zásahu Úřadu ve věci jejich údajného poškození, k němuž mělo dojít tím, že jim nebyla poskytnuta státní finanční podpora ke zmírnění následků škod na porostech způsobených suchem v roce 2000 ve smyslu nařízení vlády č. 420/2000 Sb., podali k Ústavnímu soudu stížnost na postup Úřadu. Ústavní stížnost Úřadu vytýkala nečinnost, když věc postoupil k vyřízení kompetentnímu orgánu Ministerstvu zemědělství ČR. Ústavní soud stížnost odmítl s vyslovením názoru, že postup Úřadu byl ústavně konformní, kterým nedošlo k porušení ústavně zaručeného práva stěžovatelů podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Žaloby podané u Vrchního soudu v Olomouci proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže o rozkladech podaných proti rozhodnutím vydaných podle zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

Počet žalob podaných v roce 2001 (v roce 2000 bylo 8) z toho rozsudků	14 7
---	-------------

Celkem bylo v roce 2001 rozhodnuto o 6 žalobách, z toho u 2 žalob vydal soud usnesení o zastavení řízení, 3 žalobám vyhověl a 1 žalobu zamítl.

Nejvýznamnější právní názor obsažený v rozsudcích a usneseních vztahující se k rozhodovací činnosti ÚOHS

Výklad týkající se otázky, zda osoba pověřená ve smyslu § 69 je účastníkem řízení. Podle rozsudku č. j. 2A 2/2001 je stanovení okruhu účastníků řízení v souvislosti s přezkoumáváním rozhodnutí zadavatele o námitkách proti výběru nejvhodnější nabídky v obchodní veřejné soutěži provedeno v § 58 zákona a je věcí jeho výkladu. Samotná formulace vylučuje jiné než zákonem zmíněné subjekty z účasti na řízení, a to stupňovitě. Právní úprava vylučuje, aby za účastníka řízení byl považován i ten, jehož práva, právem chráněné zájmy nebo povinnosti mohou být rozhodnutím dotčeny, nebo dokonce ten, kdo pouze tvrdí, že může být rozhodnutím přímo dotčen ve svých právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech, a to až do doby než se prokáže opak. Opačná interpretace by totiž popírala smysl vymezení účastníka řízení v zákoně o zadávání veřejných zakázek, který je zákonem speciálním.

8 Mezinárodní spolupráce

EVROPSKÁ UNIE

V souvislosti s pokračováním vstupních rozhovorů o přistoupení České republiky k Evropské unii bylo prioritou splnění závazků vyplývajících z Evropské dohody a přispět tak svojí činností k úspěšnému přijetí České republiky do EU. Úřad proto klade důraz na zahraniční spolupráci s Evropskou unií, a to zejména s Generálním ředitelstvím Evropské komise pro hospodářskou soutěž a Generálním ředitelstvím pro vnitřní trh, do jehož působnosti náleží mj. i veřejné zakázky.

V průběhu roku 2001 se dále zintenzivnila **komunikace mezi Úřadem a Evropskou komisí**, v rámci které poskytl Úřad řadu informací o pokroku dosaženém Českou republikou v oblasti hospodářské soutěže a veřejné podpory. Úřad zpracoval na žádost Evropské komise v únoru 2001 podrobné přehledy rozhodnutí v oblasti veřejné podpory a ochrany hospodářské soutěže za rok 2000. Zároveň poskytl Evropské komisi podrobnější informace o významných případech v obou oblastech. V dubnu 2001 byl v souladu s § 12 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře vypracován seznam poskytovaných veřejných podpor a programů veřejné podpory (tzv. state aid inventory), který byl předán Evropské komisi. V listopadu 2001 byla zaslána Výroční zpráva o veřejné podpoře v České republice za rok 2000, která byla Evropskou komisí pozitivně hodnocena především z hlediska souladu použité metodologie s metodologií užívanou v Evropské unii. Úřad poskytl Evropské komisi také podrobné informace o změnách soutěžní legislativy ČR souvisejících s nabytím účinnosti zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a osmi vyhlášek Úřadu transponujících evropský systém blokových výjimek, čímž byla zajištěna slučitelnost se soutěžním právem Evropských společenství. V souvislosti s probíhajícími jednáními v rámci negociační kapitoly

Hospodářská soutěž odpovídal Úřad v průběhu roku na řadu dalších dotazů Evropské komise týkajících se převážně rozhodovací činnosti ÚOHS v oblasti veřejné podpory.

Legislativní změny a rozhodovací praxe Úřadu v oblastech hospodářské soutěže a veřejné podpory byly předmětem celodenního **jednání zástupců Úřadu se zástupci Evropské komise**, které proběhlo v Brně v květnu 2001. Zástupci Úřadu byli také členy delegace České republiky na řadě jednání se zástupci Evropské komise v souvislosti s problematikou restrukturalizace českého ocelářského průmyslu, poskytování veřejné podpory do oblasti bankovního sektoru či investičních pobídek.

Jednání s Evropskou unií se v roce 2001 konala také v rámci společných orgánů monitorujících plnění závazků vyplývajících z Evropské dohody. Jednalo se především o zasedání **Výboru přidružení Evropské unie – České republiky**, které se konalo v červenci 2001 v Bruselu. Na tomto jednání zástupci Úřadu prezentovali legislativní změny v oblasti hospodářské soutěže a pokrok dosažený při prosazování zákona o veřejné podpoře.

V červnu 2001 se v Lublani uskutečnila sedmá **Soutěžní konference zemí střední a východní Evropy**, pořádaná Evropskou komisí a slovinským soutěžním úřadem, která byla zaměřena především na otázky řádného prosazování soutěžního práva včetně pravidel pro veřejnou podporu. Předseda Úřadu Josef Bednář se při této příležitosti setkal s generálním ředitelem pro hospodářskou soutěž Alexandrem Schaubem, přičemž předmětem jednání byly mimo jiné zkušenosti s vynucováním soutěžního práva a další prohlubování soutěžní kultury. V rámci programu dále proběhla řada seminářů týkajících se konkrétních oblastí pravidel hospodářské soutěže a veřejné podpory s důrazem na jejich praktické prosazování. ÚOHS na konferenci prezentoval písemný příspěvek zabývající se kontrolou poskytování investičních pobídek v České republice z hlediska zákona o veřejné podpoře, který byl zástupci Evropské komise velmi pozitivně hodnocen jako vzor pro ostatní kandidátské země pro posuzování investičních pobídek v souladu s *acquis* v oblasti veřejné podpory.

V listopadu 2001 byla publikována pravidelná **Zpráva Evropské komise o pokroku České republiky při přípravě na členství v Evropské unii** (dále jen „Pravidelná zpráva“). Pravidelná zpráva pozitivně hodnotí pokrok učiněný v oblasti hospodářské soutěže v souvislosti s nabytím účinnosti nového zákona o ochraně hospodářské soutěže a systému obecných (blokových) výjimek. Pravidelná zpráva konstatuje, že soutěžní legislativa České republiky je v současnosti již velkou měrou slučitelná s *acquis* a pozitivně hodnotí dosavadní rozhodovací činnost Úřadu. Další harmonizace se předpokládá pouze s novými předpisy. V oblasti veřejné podpory oceňuje Pravidelná zpráva pokrok učiněný v souvislosti se zajištěním slučitelnosti existující veřejné podpory, předložením seznamu poskytované veřejné podpory a zpracováním návrhu regionální mapy veřejné podpory pro rok 2001, který byl schválen Evropskou komisí v červenci 2001. V oblasti zadávání veřejných zakázek Pravidelná zpráva konstatuje, že je potřebné učinit další pokrok v legislativní oblasti v souvislosti s přípravou nového zákona o zadávání veřejných zakázek a o výkonu dohledu nad zadáváním veřejných zakázek. Úřad v této souvislosti spolupracuje na přípravě návrhu nového zákona s Ministerstvem pro místní rozvoj a poskytuje expertní zkušenosti pracovníků Úřadu nabyté za dobu vykonávání dohledu nad zadáváním veřejných zakázek.

OECD A WTO

Projednávání návrhu kapitoly 3 – „Role soutěžní politiky v regulatorní reformě“ na zasedání Výboru pro soutěžní právo a politiku OECD

Nejvýznamnější událostí ve vztahu k OECD v roce 2001 bylo hloubkové hodnocení regulatorních mechanismů České republiky (regulatory reform review), jehož významnou součástí bylo **projednávání kapitoly „Role soutěžní politiky v regulatorní reformě“ dne 14. února 2001 na zasedání Výboru pro soutěžní právo a politiku OECD v Paříži.**

Výsledkem projektu hodnocení regulatorní reformy byla rozsáhlá zpráva obsahující mimo jiné výše zmíněnou kapitolu spadající do gesce Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Úřad si od začátku tohoto projektu uvědomoval jeho význam pro Českou republiku, a proto se projednávání této kapitoly ve Výboru OECD zúčastnila šestičlenná delegace vedená předsedou Úřadu a dále zástupci Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva financí, Ministerstva vnitra a Stálé mise České republiky při OECD.

Předseda ÚOHS Josef Bednář ve svém vystoupení stručně shrnul dosavadní historii soutěžní politiky a Úřadu, a také zdůraznil současné zaměření činnosti Úřadu na harmonizaci soutěžního práva s právem Evropských společenství a schopnost Úřadu rozhodovat a postupovat v souladu s tímto právem. Dále se věnoval **stanoviskům ČR k doporučením obsaženým v návrhu kapitoly 3**, přičemž mnohá z těchto doporučení plně akceptoval s tím, že pro jejich naplnění již Úřad podnikl či podniká konkrétní kroky (například doporučení k prosazování prosoutěžních principů v procesu restrukturalizace a privatizace, k vyjasnění vztahů s nově ustavenými sektorovými regulátory, k odstranění podílu na trhu jako faktoru pro oznamovací povinnost spojovaných podniků podle nového zákona či vznik tzv. leniency programu, což je snížení nebo úplné odpuštění pokut pro ty účastníky kartelové dohody, kteří informují Úřad o její existenci a poskytnou důkazy).

Po úvodním vystoupení předsedy Úřadu následovalo kladení **otázek odborného charakteru ze strany examinátorů, kterými byli zástupci Polska a Španělska**, a posléze diskuse i se zástupci dalších států OECD. Ze závěrečného vystoupení předsedajícího Výboru pro soutěžní právo a politiku, profesora Jenny, a z reakcí ostatních účastníků jednání lze jednoznačně konstatovat, že **diskuse vyzněla pro Českou republiku výrazně pozitivně a projednávání tedy může být považováno za velmi úspěšné.**

Jednání Výboru pro soutěžní právo a politiku OECD a Globálního fóra pro hospodářskou soutěž

Zástupci Úřadu se v průběhu roku 2001 dále aktivně zúčastňovali zasedání **Výboru pro soutěžní právo a politiku OECD** a jeho pracovních skupin. Pro první zasedání v únoru 2001 byl Úřadem vypracován písemný příspěvek pro diskusi v rámci kulatého stolu k otázce vztahu soutěžní politiky a poskytování veřejné podpory. K jarnímu zasedání na přelomu května a června 2001 vypracoval Úřad Výroční zprávu o soutěžní politice za rok 2000 a tři písemné příspěvky pro kulaté stoly o problematice cenové transparentnosti a jejího vlivu na hospodářskou soutěž, o způsobu zajištění efektivního školení zaměstnanců Úřadu a o soutěžních a regulačních otázkách v sektoru telekomunikací. Pro zasedání Výboru pro soutěžní právo a politiku v říjnu 2001 připravil Úřad písemný příspěvek o nástrojích využívaných pro šetření kartelových dohod a ve spolupráci s Českým telekomunikačním úřadem příspěvek k problematice stanovení cen za přístup do sítě v sektoru telekomunikací.

V říjnu 2001 proběhlo první jednání nově zřízeného **Globálního fóra OECD pro hospodářskou soutěž**, jehož se zúčastnila delegace vedená předsedou Úřadu. Předmětem zasedání, kterého se kromě 30 členských zemí OECD a 5 pozorovatelských zemí zúčastnilo také 21 nečlenských zemí, byly otázky mezinárodní spolupráce soutěžních úřadů, základních nástrojů a principů soutěžní politiky a problematika tzv. tvrdých kartelů a transnacionálních

fúzi. K řadě z těchto témat se ve svých vystoupeních na Globálním fóru vyjádřil také předseda Úřadu.

Světová obchodní organizace

V rámci **Světové obchodní organizace** (WTO) pokračovalo v roce 2001 jednání v rámci pracovní skupiny o vztahu mezi obchodní a soutěžní politikou, jehož se v březnu 2001 zúčastnil zástupce Úřadu. Na jednání prezentoval písemný příspěvek k problematice mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany hospodářské soutěže a k otázce základních principů případné multilaterální dohody o soutěžních pravidlech. Úřad zastává stanovisko, že v zájmu zajištění srovnatelných podmínek pro podnikatelské subjekty v celosvětovém měřítku je prospěšné usilovat o prosazení mnohostranné dohody o pravidlech spravedlivé hospodářské soutěže, založené na principu nediskriminace, transparentnosti a spolupráce mezi jednotlivými soutěžními úřady. Výsledky 4. zasedání Ministerské konference WTO v Doha v listopadu 2001 potvrdily význam takového mnohostranného rámce, přičemž vyjednávání v této oblasti by měla být zahájena po 5. zasedání Ministerské konference WTO. Do té doby bude pokračovat aktivita pracovní skupiny o vztahu mezi obchodní a soutěžní politikou s cílem vyjasnit základní principy tohoto rámce a modalita budoucích negociací.

SPOLUPRÁCE SE SOUTĚŽNÍMI ÚŘADY

Vlivem globalizace ekonomik se objevuje stále více soutěžních problémů přesahujících hranice jednotlivých států: mezinárodní kartely, spojování soutěžitelů aktivních v globálním měřítku či protisoutěžní praktiky v oblastech, které jsou již svoji povahou mezinárodní či ovlivňují trhy ve více zemích. Efektivní šetření všech těchto případů většinou vyžaduje intenzivní spolupráci mezi soutěžními úřady různých zemí. Proto ÚOHS považuje úzkou spolupráci se zahraničními soutěžními úřady za jednu ze svých priorit.

V rámci navazování bližších vztahů se soutěžními úřady členských zemí Evropské unie proběhl v Brně v červnu 2001 **seminář ve spolupráci s dánským a italským soutěžním úřadem** za organizační a technické pomoci TAIEXu Evropské komise. Předmětem semináře byla problematika metodiky šetření kartelových dohod a výměna zkušeností z vyšetřovací praxe zúčastněných soutěžních úřadů. S cílem předat zkušenosti s implementací a prosazováním soutěžního práva v České republice se zástupce Úřadu zúčastnil v listopadu 2001 jako člen panelu expertů semináře organizovaného OECD a slovinským soutěžním úřadem pro zástupce soutěžních úřadů zemí střední a východní Evropy.

Důležitou formou mezinárodní spolupráce Úřadu v roce 2001 byla **neformální spolupráce s odborníky zahraničních soutěžních úřadů** při řešení jednotlivých případů. Jednalo se například o zkušenosti zahraničních úřadů s případy na trhu pohonných hmot, s posuzováním stanovení poplatků mezi bankami za využití bankomatů, s posuzováním spojení soutěžitelů na trzích technických plynů nebo s posuzováním spojení podniků na trhu dlažeb a obkladů. Rada zahraničních soutěžních úřadů byla konzultována při přípravě přehledu významných horizontálních kartelových dohod odhalených v zahraničí, jehož cílem bylo analyzovat použité metodiky šetření a nalezené důkazy svědčící o existenci kartelové dohody. V roce 2001 došlo k takovéto spolupráci především se soutěžními úřady Německa, Velké Británie, Francie, Finska, Norska, Dánska, Itálie, Polska a Maďarska.

Úřad se v roce 2001 stal členem nově založené **Mezinárodní soutěžní sítě (International Competition Network – ICN)**. Úkolem této organizace bude poskytovat členským soutěžním

úřadům speciální a neformální místo pro pravidelná setkávání a projednávání praktických otázek hospodářské soutěže. ICN, která již v současnosti sdružuje soutěžní úřady z více jak 50 zemí světa, usiluje o to, stát se jedinou globální institucí zaměřenou výhradně na soutěžněprávní problematiku. Úřad se aktivně podílí na přípravě první výroční konference, která se uskuteční na podzim roku 2002 v Itálii, a to konkrétně na dvou zahajovacích projektech, zaměřených na proces kontroly spojování soutěžitelů v multijurisdikčním kontextu a na roli soutěžní advokacie. Výstupem práce tomu odpovídajících pracovních skupin a zasedání výroční konference bude vydání doporučení o *best practices*, která budou soutěžním úřadům k dispozici pro další využití v jejich každodenní praktické činnosti.

V úzkém kontaktu je ÚOHS samozřejmě i se slovenským protimonopolním úřadem. Na snímku je jeho předsedkyně Danica Paroulková a místopředseda Jaroslav Košťálik v rozhovoru s předsedou Josefem Bednářem.

9 informační činnost úřadu

V rámci zajištění co nejvyšší **transparentnosti** a zlepšení **komunikace Úřadu s veřejností**, sdělovacími prostředky a zpravodajskými agenturami funguje na ÚOHS odbor tisku a informací. Jeho pracovníci odpovídají na stovky dotazů, týkající se nejen oblasti hospodářské soutěže, ale i veřejné podpory a zadávání veřejných zakázek. V loňském roce byl zaznamenán další nárůst počtu dotazů z řad novinářů na činnost Úřadu. Počet článků v médiích týkajících se ÚOHS se oproti roku 2000 zvýšil o plnou třetinu. Odbor zajišťuje i vystoupení předsedy Úřadu a pracovníků Úřadu v médiích, informuje o zahraničních cestách pracovníků Úřadu, o účasti na konferencích, jednáních ve Výboru pro soutěžní právo OECD, o jednáních se zástupci Generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž v Bruselu

apod. V oblasti informování ostatních subjektů vzrostl význam Obchodního věstníku. Aktivní komunikace Úřadu s veřejností **přispívá ke kultivaci podnikatelského prostředí.**

Na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 11. května 1999 vznikla Úřadu, jako státnímu orgánu, povinnost zajistit s účinností od 1. ledna 2000 žadatelům z okruhu fyzických i právnických osob svobodný přístup k informacím. Vnitřní organizační opatření, přijatá předsedou Úřadu, zabezpečují realizaci této zákonné povinnosti. Poskytováním informací podle této části Zprávy o činnosti se rozumí zpracování odpovědí na žádosti subjektů o podání informací, podané ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb.

10 událost roku

Událostí roku 2001 byla návštěva prezidenta České republiky Václava Havla na Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Jednalo se o vůbec první návštěvu hlavy státu na antimonopolním úřadu. Tomuto setkání, které se uskutečnilo 11. prosince, předcházela jednání předsedy ÚOHS Josefa Bednáře s prezidentem Václavem Havlem na zámku v Lánech. Brněnské setkání trvalo déle než bylo původně plánováno. Prezident ČR se zajímal o činnost antimonopolního úřadu, a také o jeho stanovisko k problematice privatizace energetiky.

„Potěšilo mě, že pan prezident hodnotil činnost antimonopolního úřadu velmi pozitivně. Vnímám to jako dobré ocenění naší práce. Je zcela přirozené, že v rámci své cesty po nezávislých institucích jako jsou soudy - Ústavní a Nejvyšší zavítal také na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,“ vyjádřil se po setkání předseda ÚOHS Josef Bednář. Prezident se pak jako první významný host podepsal do nově zřízené pamětní knihy ÚOHS.

Prezident ČR Václav Havel debatuje s předsedou ÚOHS Josefem Bednářem při své prosincové návštěvě antimonopolního úřadu.

**Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
Joštova 8, 601 56 Brno,
Česká republika
telefon:+420-5-42 16 11 11
fax:+420-5-42 21 27 66
e-mail: info@compet.cz
webové stránky ÚOHS: www.compet.cz**